

"Səs" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

№ 133 (7058)

14

27 iyul 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Ermənistan tərəfindən DÜZGÜN DƏYƏRLƏNDİRİLMƏYƏN ŞANS

3

Obama
Harrisə
inanmir...

10

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda böyük quruculuq

2

Prezident İlham Əliyev: "Azad edilmiş
ərazilərdə artıq 8 minə yaxın əhali yaşayır"

"Bizim yolumuz
inkışaf yoludur,
tərəqqi yoludur"

9

Cəzasız buraxılan
körpə qatilləri

8

"Yüksək bal toplayan
abituriyentlərin
sayı azalıb"

16

Küləkli hava
şəraiti ilə
bağlı sarı və
narincı
xəbərdarlıq
verilib

16

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda böyük quruculuq

Prezident İlham Əliyev: "Azad edilmiş ərazilərdə artıq 8 minə yaxın əhali yaşayır"

Iyirmi birinci yüzilliin 44. gecə Vətən müharibəsinin Azerbaycan Ordusu işğal altında olan ərazilərimizi düşməndən azad etdi və tarixi ədalət bərpə olundu. Azerbaycan xalqı Ali Baş Komandanın ətrafında bir yumruq olaraq birləşdi və xalq-iqtidár birliyi 30 ilə yaxın işğal altında qalan torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında əsas şərtlənirici amil oldu. Təbii ki, ölkəmizin son illərdə dinamik inkişafı, silahlı qüvvələrin büdcəsinin artması və ordumuzun güclənməsi neticəsinde Azerbaycan Vətən müharibəsində döyüş meydanında qalib olduğunu göstərə bildi. Bu gün Azerbaycanın güclü və müasir ordusu vardır. Azerbaycan Ordusu qarşıda duran bütün vəzifələri həll etməyə qadir olan bir ordudur və belə gücə malik nizami ordu işğal altındaki torpaqlarımızı erməni təcavüzkarlarından təmizlədi və üçüncü bayrağımız yolumuzu gözləyən torpaqlarımızda dağlıqlandı. Azerbaycan Prezidenti çıxışlarının birində bildirdiyi kimi, İkinci Qarabağ müharibəsi bizim imkanlarımıizi bütün dünyaya göstərdi.

Bu gün güclü Azerbaycan Ordusunun qələbəsi keçmiş köçkünlərin doğma yurdularına qayıtmamasına səbəbdür. 44. gecə Vətən müharibədə dünya bir daha erməni terrorunu, barbarlığını, vəhşiliyini görmüş oldu. Müharibə dövrün-

etmeli idi və bunu etdi. Üç il ərzində biz bunu sülh yolu ilə həll etmək isteyirdik. Hesab edirdik ki, Ermənistən rəhbərliyi İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini düzgün təhlil edərək özü üçün nəticə çıxarıcaq", - deyə dövlət başçımız çıxışlarının birində qeyd edib. Üç il ərzində Ermənistənin öz üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmədiyini bildirən Cənab Prezident bizi qarşı yeni hərbi təxribatlar hazırlayaraq, onları həyata keçirdiyini vurgulayıb: "Təbii ki, biz bu vəziyyətle barişa bilmezdik. Dəfələrlə Ermənistən rəhbərliyinə və onun arxasında dayanmış Qərb ölkələrinə xəbərdarlıq etmişdik ki, bu vəziyyət davam edə bilməz. Ya separatçı rejim özünü buraxmalıdır, Ermənistən ordusu bizim ərazimizdə çıxarılmalıdır, ya da ki, biz güc tətbiq edərək dövlət suverenliyimizi özümüz bərpə edəcəyik. Öfsuslar olsun ki, bizim sözümüzü diqqət yetirilmədi. Sentyabrın 19-da başlamış və cəmi bir gün, ondan da az davam edən antiterror əməliyyatı Azerbaycan Ordusunun tam Zəfəri ilə nəticələnmişdir. Separatçı rejim çökmüş, bizim qarşımızda diz çökmüş, ağ bayraq qaldırılmış, teslim olmuş, torpaqlarımızdan əbədi olaraq çıxarılmış və tarixin zəbələxanasına atılmışdır. Bununla Azerbaycanda separatizmin kökü kesildi və separatizm - bu bəla

"2020-Cİ İLDƏN BU YANA 300-DƏN ÇOX İNSAN YA

di, ölkəmizdə çadır şəhərcikləri ləğv edildi, qəçqin və məcburi köçkünlərin yaşaması üçün yeni müasir qəsəbələr salındı.

Bu gün isə keçmiş köçkünlər doğma yurda, əzəli torpaqlarına qayıdır. Artıq müharibənin başa çatmasından üç ilə artıq zaman

"DÖRD ŞƏHƏRƏ VƏ DÖRD KƏNDƏ VƏTƏNDƏŞLƏR ARTIQL QAYIDIBLAR"

Bütün bunlara baxmayraq keçmiş köçkünlər öz doğma ocaqlarına qayıdır. "Dörd şəhərə və dörd kəndə vətəndəşlər artıql qayıdlar. Azad edilmiş ərazilərdə artıq 8 minə yaxın əhali yaşayır. İlın sonuna qədər bu rəqəm 20 minə çatacaq. Bir neçə ay əvvəl biz 23 binadan ibarət yaşayış kompleksini istifadəye verdik, üç, dörd, beşmərtəbəli binalardır. Buraya yaxındır, oranı gedib görə bilərsiniz. Artıq orada sakinlər yaşayırlar. Yəni, Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda geniş reabilitasiya programı heyata keçirilir".

Güclü iqtisadi inkişafı sahib olan Azerbaycan yalnız özünün maliyyə resurslarına arxalanaraq yeni şəhər və kəndlər salır. 2021-ci ilə bu məqsədə dövlət bütçəsindən 1,3 milyard, 2022-ci ilə isə 2,2 milyard ABŞ dolları məbləğində vəsait ayrılib. Laçında, Füzulidə və digər ərazilərdə görülen işlər, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanın cəmi səkkiz ay ərzində tikilib istifadəyə verilmesi, Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanını açılışı və s. işlərin uğurla davam etdiriyini göstərir. 2025-ci ilə isə Laçında Beynəlxalq Hava Limanını istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Bərdə-Ağdam dəmir yolu isə cari ilə istifadəyə veriləcək. Xəstəxanalar, məktəblər, yaşayış binaları inşa edilir. 10-dan çox kəndin Baş planı təsdiqlənib və bir neçə kəndin təməli Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qoyulub. Görülən işlər Baş planlar əsasında həyata keçirilir.

Azerbaycanın iqtisadi gücü, dinamik inkişafı imkan verəcək ki, təzliklə işğaldan azad olunan bütün ərazilərimizdə yeni həyat başlanacaq.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

də ermənilərin mülki, dinc insanları hədəfə alınması, yaşayış yerlerinin dağıdılması dünyanın müxtəlif yerlərindən gelmiş media nümayəndələrinin diqqətində oldu və yayılmış reportajlarda ermənilərin tövətdikləri hər bir vəhşilik dünyaya nümayiş etdirildi.

"AZƏRBAYCANDA SEPARATİZMİN KÖKÜ KESİLDİ VƏ SEPARATİZM - BU BƏLA BİZİM TORPAĞIMIZDA BİR DAHA BAŞ QALDIRA BİLMƏZ"

"2020-ci ilde İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatanda bizim Bayrağımız Şuşada və azad edilmiş digər ərazilərdə qaldırılınca biz hamımız yaxşı bilirdik ki, işimiz yarımcıq qalıb. Azerbaycan öz dövlət suverenliyini tam bərpə

bizim torpağımızda bir daha baş qaldıra bilməz".

Azerbaycan tərəfi qanunsuz erməni qüvvələrinin mövcudluğuna son qoymaq və bütün ərazilərinde tam suverenliyi bərpə etmək məqsədilə, Qarabağ bölgəsində 24 saat ərzində antiterror tədbirləri həyata keçirdi. Azerbaycan Ordusunun Qarabağda başlatdığı ötən ilin 19 sentyabr tarixindəki lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin qısa müddətə öz müsbət nəticəsini verməsi, separatçılardan təslim olması növbəti qələbəmiz oldu. Azerbaycan Ordusu müasir hərbi texnologiyaları döyüş şəraitində uğurla tətbiq etməklə Ermənistən Qarabağdakı bütün hərbi infrastrukturunu və hərbi texnikasını sıradan çıxardı.

Azerbaycan Ordusu döyüş meydənində böyük şəçaət, qəhrəmanlıq

HƏLAK OLUB, YA DA YARALANIB"

Vurğulamaq yerinə düşər ki, doğma ocaqlarından didərgin salınmış keçmiş məcburi köçkünlər soydaşlarımızın bütün qayıqları, problemləri hər zaman dövlətimizin diqqət mərkəzində olub. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə qəçqin və məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli istiqamətində olduqca mühüm addımlar atıldı. 1998-ci ilde Azerbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən "Qəçqinlərin və Məcburi Köçkünlərin problemlərinin həlli üzrə Dövlət Proqrammı" təsdiq edildi. 1999-cu ilde Ulu Öndərin Fərmanı ilə dünya təcrübəsində ilk olaraq Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkışaf Fondu yaradıldı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasetinin uğurlu davamçısı Prezident İlham Əliyev də hər zaman qəçqin və məcburi köçkünlərin problemlərinin həllini diqqət mərkəzində saxlayıb. Prezident İlham Əliyev ölkəyə rəhbərliyinin ilk illərində yaxın zamanda ölkəmizdə bütün çadır şəhərciklərinin ləğv olunacağına bəyan etmişdi. Bundan əlavə, Prezident İlham Əliyev doğma yurd-yuvalarından didərgin düşmüş vətəndaşlarımızın sosial rifahının yüksəldilməsi istiqamətində mühüm addımların atılacağı bildirmişdi. Ötən müddət ərzində bu vədlər tam olaraq yerinə yetiril-

ötür. İşğaldan azad olunan ərazilərdə abadlıq-quruculuq işlərinə start verilib. Bu gün Azerbaycanda yeni bir həyat başlayıb. Ermənilərin xarabaliğa çevirdiyi məkanlara yeniden nəfəs gelir və bu məkanların infrastrukturunu yenidən qurulur, yeni yollar çəkilir. Bildiyimiz kimi, 30 ilə yaxın işğal altında saxlanılan ərazilərimizdə yaşayış məntəqələrinin eksəriyyəti, orada həyat üçün zəruri olan sosial-iqtisadi infrastruktur obyektləri dağıdılmışdır. Tarixi-mədəniyyət və dini abidələrimizə, etraf mühitə ciddi ziyan vurulmuşdur. Erməni barbarlığının nəticəsi olaraq fərdi və coxmenzilli yaşayış evləri dağıdılmışdır. Bu ərazilərdə ermənilər tərefindən aparılan şumlama eməliyyatı neçə əşrlik tarixi olan ölkənin yeraltı və yerüstü sərvətlərinə qarşı yeridilən siyasi taktikadır. Bütün bunlara baxmayraq, Azerbaycan dağıdılmış, talan edilmiş məkanları bərpə işinə star verib, habelə dayanıqlı və davamlı iqtisadi fəallığının təmin edilməsi yönəldilən infrastruktur layihələri reallaşdırır.

Əlbəttə ki, ərazilərin minadan təmizlənməsi əsas amillərdəndir. Şuşa şəhərində keçirilən "Yalan məlumatların ifası: Dezinformasiyaya qarşı mübarizə" adlı Global Media Forumunda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə ünvanlanan sualları cavablandırarkən dövlətimizin başçısının bildirdiyi kimi, "2020-ci

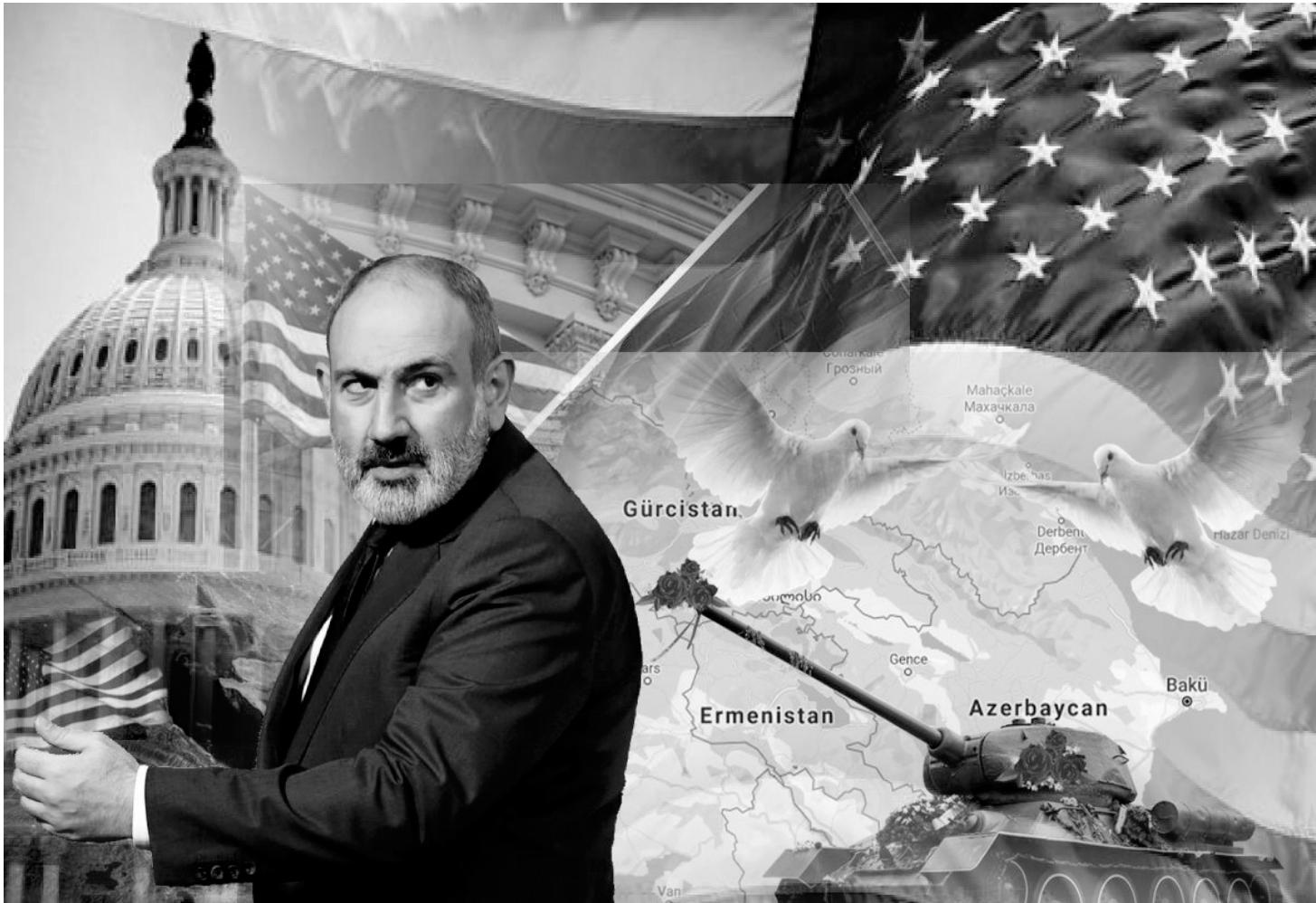
Şübhələr, sülh gündəliyi ümumilikdə, Cənubi Qafqaz üçün günün ən aktual, ən vacib məsələsi olsa da, Ermənistan tərəfinin davranışları səbəbindən müəyyən ləngimələr yaranır. Sözsüz ki, həmin ləngimə heç də təsadüfi sayla bilməz və bunun məlum səbəbləri var. Görünən odur ki, rəsmi İrəvan hələ də sülhə tələsmir, Qərbin oyunlarına alət olmaqdə davam edir və beləliklə də öz şansını heç də düzgün dəyərləndirmir.

məhəl qoymur və ikitərəfli danışqların tərəfində olduğunu açıq-aşkar şəkildə bəyan edir. Ağ Ev Azərbaycanla ultimatum dili ile danışmağa çalışaraq, ABŞ-in demokratik administrasiyasının açıq-aşkar qərəzli mövqeyini ortaya qoymuş olur. Bunu isə suveren, müstəqil ölkə olan Azərbaycan qətiyyən qəbul etmir və bundan sonra da etməyəcək. Amma Kreml isə tamamilə fərli yanaşma sərgiləyir və məhz tərəflərə öz iradəsini

təşəbbüsünü, ələlxusus da ikitərəfli danışqlara hörmətlə yanaşmasını müsbət qiymətləndirir və qənaətbəxş hesab edir. "Azərbaycan Rusiyada və digər yerlərdə Ermənistanla danışqlara həmişə hazır olub", deyə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin metbuat katibi Ayxan Hacizadə TASS Agentliyine Moskvanın məhz tərəflərin görüşünü təşkil etməyə hazır olmasına şərh edərək bildirir. Bu o deməkdir ki, rəsmi Bakı konstruktiv ikitərəfli danışqlara hörmətlə yanaşan tərəfə müsbət münasibət göstərir və bu yanaşmanı layiqince dəyərləndirir. Ermənistan isə tamamilə fərqli şəkildə davranır və heç də ikitərəfli danışqlarda maraqlı kimi görünürlər.

Şanslı düzgün dəyərləndirməmək ermənilər üçün bölgədə marginallaşmış vəziyyətdə qalmaq deməkdir

Azərbaycanın xoşməramlı jest etməsi, daha dəqiq desək, bu ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək COP29 konfransında iştirak etmək üçün Ermənistan rəhbərliyinə dəvət göndərəsi həqiqətən də böyük addimdır. Əslində, bu xoşməramlı teklif, yaxud dəvət Azərbaycanın sülh təklifi edən tərəf olduğunu növbəti dəfə təsdiq edir. Doğrudur, Ermənistan tərəfi avqust ayı ərzində bu barədə düşüməye söz verib. Ermənistana məxsus metbuat səhifələrində yayılan məlumatlardan bəlli olur ki, erməni baş nazır Nikol Paşinyan bu barədə, bu teklifi, bu dəvət barədə müzakirələr də aparmaq niyyətindədir. Hər halda, daxili auditoriyadan çəkinən biri kimi Ermənistan lideri öz ölkəsinin ictimaiyyətinə bu təklifi dəyərləndirməyin vacibliyini həzm etdirmək fikrindədir. Çünkü qorxur ki, bunu daxili auditoriyaya qəbul etdirmədən böyük narazılıqla karşılaşaca biler. Sözsüz ki, narazılıqlan da özüne, öz hakimiyətinə görə çəkinir və buna görə də ehtiyatla davranır, ilk önce ölkəsinin ictimaiyyətini bir növ, razi salmağa çalışır. Məsələ burasındadır ki, təkcə erməni baş

Ermənistan tərəfindən DÜZGÜN DƏYƏRLƏNDİRİLMƏYƏN ŞANS

Haylar Qərbin oyunlarına alət olmaqla, öz şanslarını əldən vermiş olurlar

Xatırladaq ki, Cənubi Qafqazın iki ölkəsi, Azərbaycan ve Ermənistan arasında danışçılarla bağlı Rusiyanın mövqeyi çoxdan bəlliidir. Bəlli olan odur ki, rəsmi Moskva ölkələr arasında danışçılar platforması kimi çıxış etməyə hazır olduğunu dəfələrlə bildirib. "Rusiya söz verib və Moskvanın imzalandığı sənəddə də yazılıb ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhün əldə olunmasına hər cür köməklik göstərəcək. Biz tərəflər arasında üstünlük verilən ikitərəfli formatda danışçılar üçün platformamızın təqdim olmasına davam etməyə hazırlıq", deyə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova həftəlik brifinqdə bildirib. Bu o deməkdir ki, Rusiya tərəfi danışçılar üçün platforma təqdim etsə də, ikitərəfli formatda danışçıların tərəfdarıdır. Həm də Zaxarovanın sözündən belə aydın olur ki, Rusiya tərəflərin qərarına hörmətlə yanaşır və bunu doğru, eləcə də qəbul edilən hesab edir. "Biz iki müttefiqimiz arasında balanslaşdırılmış sazişin bağlanması sülh memarlığının əsası hesab edir. Onu kənardan kimse yox, region ölkələri qurmayıldır", deyən Rusiya XİN rəsmisi tərəflərin özlerinin bu danışçıları ikitərəfli qaydada aparmaq niyyətinə ölkəsinin hörmətlə yanaşdığını aydın şəkildə ifadə edib. "Əlbəttə ki, bu, bütün tərəflər üçün meqbul olmalıdır.", deyə Zaxarova bildirib və bununla da bəyan edib ki, rəsmi Moskva heç də

hansısa başqa niyyətdə deyil. Bununla belə Ermənistan tərəfi Rusiyanın mövqeyi ilə razılaşmaq niyyətində görünür. Baxmayaraq ki, ruslar məhz bütün danışçıların ikitərəfli qaydada, özü də tərəflərin maraqları çərçivesində aparılmasına tərəfdar olduqlarını bəyan edirlər və ölkənin XİN rəsmisi də bunu açıq şəkildə bildirir, amma haylar yenə də öz maraqları üçün çalışan Qərbi meyl edilər. Beləliklə də rəsmi İrəvan, ümumilikdə erməni cəmiyyəti əlində olan şanslı düzgün dəyərləndirmir və yenə də yanlış yolu tutur. Bir sözlə, haylar Qərbin oyunlarına alət olmaqla, öz şanslarını əldən vermiş olurlar.

Qərbi seçən Ermənistan hələ də səhvi yol verməklə, yanlış yolla davam etməkdədir

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsünün sözlerindən açıq-aşkar şəkildə görünür ki, o, Moskvanın rolunun platformanın funksiyası ilə mehdudlaşdırığını, eyni zamanda, ölkəsinin danışqlarda moderator kimi iştirak etməyəcəyini bildirir. Diqqətən çatdırıq ki, bu, Münhendə qurulan və Almatıda davam edən ənənəyə də tam uyğun gəlir. Amma qeyd etmək yerine düşər ki, Vaşinqton bu qaydadan bir qədər kənarə çıxır. Cox aydın şəkildə görünür ki, ABŞ özünü təvazəkar olaraq göstərə də, üçtərəfli formatı canlandırmaya çalışır. Yəni, amerikalılar iki ölkənin öz aralarında danışçılarını istəmir və müdaxilə etmək niyyəti də göz önündədir. Beli, rəsmi Bakı heç də buna

qətiyyən sırimaşa cəhd belə etmir. Hətta bununla belə, Vaşinqtondan da daha çevik və yaradıcı yanaşma ortaya qoyur. Doğrudur, rəsmi Moskva belə bir yanaşma ilə Paşinyanın Rusiya ilə qarşılıqlı əlaqəyə hazırlığını da yoxlaysırmışdır. Ermənistandan mövqeyini də. Amma əsas odur ki, ruslar heç də amerikalılar kimi qərəzli mövqədən və yalnız öz maraqlarından çıxış etmirlər. Buna baxmayaraq, Ermənistan Rusiyani deyil, Qərbi seçir və hələ də səhvi yol verməkə, yanlış yolla davam etməkdədir.

Ermənistan tamamilə fərqli şəkildə davranır və heç də ikitərəfli danışqlarda maraqlı kimi görünürlər

Ermənistanda keçirilən, dəha dəqiq desək ABŞ-la birge keçirilən hərbi telimlər heç də rusların üzüyinə deyil. Rusiya XİN-in həmişə olduğu kimi, yenə də açıq şəkilde narazılığını bildirməsi bunu təsdiq edir. Hətta erməni baş nazırı Nikol Paşinyanın, eləcə də onun hakimiyyət komandasının Moskvaya getmək niyyətində olmamasını müşahidə etmək də Kremlə razı sala bilməz. Amma hələ də rəsmi Moskva hayların ərköyünlüyüne səbr nümayiş etdirir və hələ də danışqların ikitərəfli qaydada aparılmasına tərəfdar olduğu bəyan edilir. Bütün bunların fonunda isə rəsmi İrəvan da vəzifədən sui istifadə edir. Rəsmi Bakı isə tamamilə fərqli mövqə ortaya qoyur və konstruktiv ikitərəfli danışqlara hazır olduğunu ardıcılı şəkildə nümayiş etdirir. Heç şübhəsiz ki, Azərbaycan tərəfi Rusiyanın

nazır Paşinyan deyil, erməni cəmiyyəti özü başa düşməlidir ki, sözügedən konfrans, COP29 konfransına dəvət özü də Ermənistan üçün, erməni cəmiyyəti üçün, haylar üçün növbəti bir şansdır. Bölgədə dalana dırənmış, marginallaşmış vəziyyətdə olan bir ölkə üçün də, həmin ölkənin ictimaiyyəti üçün də belə bir beynəlxalq tədbirdə iştirak göydən düşmə sayılır, təbii ki, bunu ermənilər düzgün dəyərləndirmiş olsalar.

Haylar bilməlidirlər ki, onlara belə bir təklif və dəvət olmaya da bilərdi və bu jest ölkəmizin xoşməramlılığını göstərir. Bilməlidirlər ki, imtina edəcəkləri, məkrli niyyətlərində israrlı olacaqları təqdirdə belə bir təklif, yaxud buna müvafiq bir dəvət bundan sonra olmaya da bilər. Başa düşməlidirlər ki, öz şanslarını düzgün dəyərləndirməcəkləri təqdirdə belə bir dəvəti ümumiyyətlə, gözlemələri də mənəzəs olaraq. Bu isə hayların bölgədə dəha da kənardan qalması, elə dala-na dırənmış, marginallaşmış vəziyyətdə bundan sonra da qalması deməkdir. İstər ikitərəfli danışqları, ələlxusus, sülh gündəliyini ləngitmək, istərsə de Azərbaycanın təkliflərini düzgün qiymətləndirmək Ermənistan üçün heç də arzuolunan neticələr vəd etmir. Əksinə, yanlışlıqla davam etmək, sülhə nail olmaq şansından istifadə etməmek haylar üçün, lap elə Ermənistan dövləti üçün xoşagelməz sonluq deməkdir. İstənilən halda erməni cəmiyyəti öz şansını düzgün dəyərləndirmelidir, eks təqdirde, yenə də yanlışlıqla yol vermək onlara baha başa gələ bilər.

Inam Hacıyev

Qalib və ləyaqətli xalqın gənc idmançıları

Bugünkü gənclik azad fikirli və düşüncəli, cəsarətli, bilikli, vətənpərvər gənclikdir. Müstəqil dövlətin nümayəndəsi kimi dünyaya çıxan və müxtəlif səpkili tədbirlərin iştirakçısı olaraq qalibiyət əldə edən, kreativ gənclikdir. Cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevrilən gənclər daim axtarışda olan, yeniliyi sevən böyük bir ordudur.

Olkemiz öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycan gənclərinə diqqət və qayğı artı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin hakimiyətə qayıdışından sonra ölkə gənclərinin sağlam ruhda təbiyəsi, əsl

GƏNCLƏRƏ YARADILAN BÖYÜK İMKANLAR

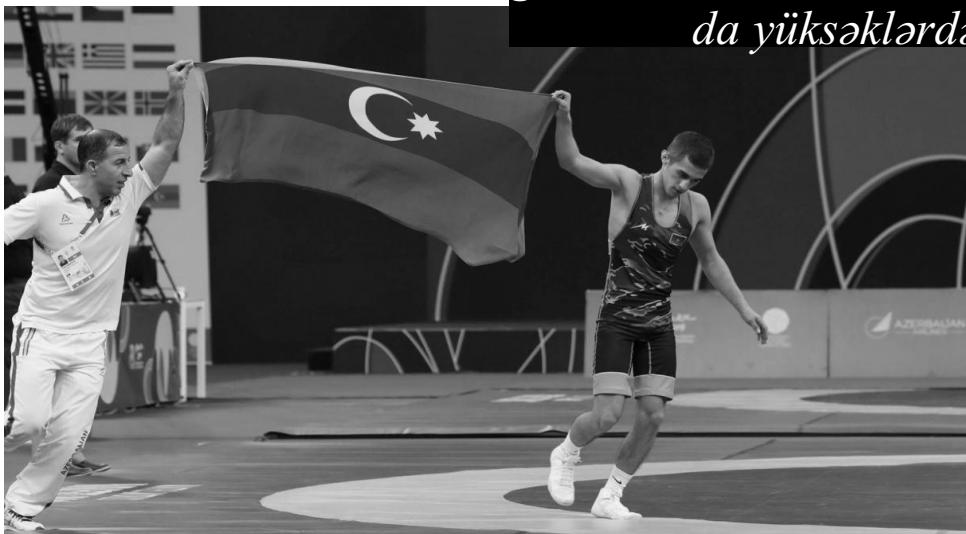
Ulu Öndərin əzaqqorənlikle formalaşdırıldığı gənclər siyaseti yeni bir mərhələyə qədəm qoymuşdur. Əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş dövlət gənclər siyasetinin Prezident İlham Əliyevin uğurla davam etdirəməsi nəticəsi dövlət gənclər siyasetinin prioritet sahələrində müsbət dəyişikliklər baş verib və ciddi naiyyətlər əldə edilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin gəncləri cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevirmek, onların sosial-iqtisadi

sahələrdə qabarıq göstərən ideoloji-siyasi, iqtisadi böhran səbəbindən idman siyaseti tamamilə diqqətdən kənarda qalmışdı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidi tələbi ilə hakimiyətə qayıdışı bütün sahələrdə olduğu kimi idman sahəsində də böyük döñüs yaratmış oldu. Idmanın və bədən təbiyəsinin inkişafı dövlət siyasetinin prioritet qollarından birinə çevrildi, bu sahədə yüksəlişin əsası qoyuldu. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, dövlətin gənclər və idman siyasetinin həyata keçirilməsi üçün Ulu Öndər Heydər Əliyevin Fərmani ilə Gənclər və idman Nazirliyi yaradıldı. Ulu Öndərin idman sahə-

olduqlarını göstərə bildilər. Bu gün müstəqil Azərbaycan dövlətinin gəncləri vətənpərvər, cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevrilən gənclərdir. Gənclərin Vətən mühəribəsi başlayanda könüllü olaraq orduya yazılmış, vətən torpaqlarının müdafiəsinə qalxması, vahid niyyət ətrafında birleşən gənclərimizin ezmkarlılığını, vətəne sevgisini bir daha göstərmüş oldu. "Mən çox şadam ki, son illər ərzində Azərbaycanda vətənpərvər, güclü, milli ruhda təbiyə almış gənc nəsil yetişib", - deyə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib.

Azərbaycanın mərd oğulları şəhidlik zirvəsinə yüksəldilər. Bu torpağın qazisi oldular. Bu günün gənci bu məsuliyyəti dərk edir və sabaha doğru inamlı addımlayır. Bu gün hər bir gəncin üzərində ciddi mənəvi məsu-

Prezident İlham Əliyev: "Azərbaycanda yetişən gənc idmançılar idman şöhrətimizi bundan sonra da yüksəklərdə saxlayacaqlar"

vətəndaş kimi formalasması istiqamətində məqsədönlü islahatlar həyata keçirildi. Dövlətimiz tərəfindən silsile olaraq həyata keçirilən tədbirlər gənclərin inkişafına stimul verdi. Gənclər siyasetində söz açarkən, idmanın inkişaf etdirilməsi və onun kütləviləyinin artırılmasını qeyd etməliyik. "Sağlam bədənde sağlam ruh olar" prinsipinə söyklənərək demək olar ki, Azərbaycan həm de sağlam gəncliyi və sağlam gələcəyi olan bir dövlətdir. Ölkəmizdə idmana qayğı bu sahənin inkişafına böyük töhfələr verir. Qeyd edək ki, müstəqilliyimiz ilk illərində Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərlərinə əsaslanan sağlam həyat tərziňə əhali arasında aşilanmasının təmin edilməsi, bədən təbiyəsinin geniş təbliğinin təşkil edilməsi də diqqətdə duran məsələlər sırasında idi.

GƏNCLƏR VƏ İDMAN NAZIRLIYININ YARADILMASINDAN 30 İL ÖTUR

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1994-cü ilin iyulun 26-da imzaladığı Fermanla Gənclər və idman Nazirliyinin yaradılması dövlət gənclər və idman siyasetinin əsas istiqamətlərini müəyyənəşdirmiş oldu. Gənclərin qüvvə və bacarıqlarının, yaradıcılıq imkanlarının milli dövlət quruculuğu vəzifələrinin yerine yetirilməsinə, ölkədə həyata keçirilən islahatlar proqramlarının gerçəkləşdirilməsinə səfərber olunması əsas məsələlərdən birinə çevrildi. Fərmandan irəli gelərkən gənclər arasında Azərbaycanın tarixi və mədəni ərsini yaymaqla, onların vətənpərvərlik, Vətənə sədaqət, müstəqəlliyyimiz, dövlətcilikimiz, torpaqlarımızın müdafiəsinə daimi hazırlıq ruhunda təbiyə edilməsi istiqamətində ciddi addımlar atıldı. Müstəqillik dövründə gənclərin ictimai-siyasi feallığı vətəndaş cəmiyyətinin qurulması üçün zəruri şərtlərdən biri kimi yeni demokratik münasibətlərin formalasmasına təkan verib. 1996-ci ildə müstəqil Azərbaycan gənclərinin ilk ümumrespublika forumunun keçirilməsi, 1997-ci ildə 2 Fevralın Azərbaycan Gəncləri günü elan edilmiş, çoxsaylı dövlət proqramlarının qəbulu, 1999-cu ildə "Dövlət gənclər siyaseti haqqında" Fərmanın imzalanması və geniş fealliyət proqramının təsdiq edilməsi, 2002-ci ildə "Gənclər siyaseti haqqında" Qanunun qəbulu Ulu Öndər Heydər Əliyevin gəncləre böyük qayığının və etmadın nümunəsidir.

problemərinin həllini təmin etmək məqsədilə təsdiqlədiyi dövlət proqramları uğurla həyata keçirilir. Dövlət quruculuğunda gənclərin artan rolü, onların mənəvi inkişafı, vətənpərvərlik ruhunda təbiyəsi, Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil alması, sosial müdafiəyə ehtiyacı olanların problemlərinin həlli, gənclər təşkilatlarının formalasdırılması və inkişaf üçün yaradılmış şərait bu diqqət və qayığının nəticəsidir. Prezident İlham Əliyevin 2007-ci ili "Gənclər ili" elan etməsi də gənclərin ölkə həyatında feallığını xeyli artırırmışdır. Gənclərin xaricdə təhsil almasına dəstək verən "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət proqramı" gənclər böyük imkanlar yaratmış oldu. Bu proqram respublikamızda gənclər siyasetinin daha da səmərəli həyata keçirilməsində ehemməyyətli rolü malikdir. Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi dövlət siyasetində gənclik mövzusunun aktuallığı bir daha aydın təsbit olunur. Proqram çərçivəsində 5000 gəncin dünyani nüfuzlu ali məktəblərdə təhsil almağa göndərilməsi də gənclərin təhsilinin artırılmasına xidmət edən addımlardandır. "2015-2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin inkişaf Strategiyası" da gənclər üçün böyük perspektivlər açır. Təbii ki, bütün bunlarda məqsəd gənclərin hərtərəflı inkişafını, cəmiyyətin həyatında fəal iştirakını təmin etməkdir.

İDMANIN İNKİŞAFI DÖVLƏT SIYASƏTİNİN PRIORITYET QOLLARINDAN BİRİNƏ ÇEVİRİLDİ

Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ ölkəmizə sovet dövründə rəhbərliyi dövründə bütün sahələrdə olduğu kimi, idmanın da inkişafına böyük diqqətle yanaşılmış, gələcək inkişaf perspektivi ciddi nezərə alınmışdı. O illərdə idmanın maddi-texniki bazasının yaradılması üçün çox iş görülmüşdü. Bir çox idman kompleksləri, qurğuları, meydançalar salınmış, böyük idman-sağlamlıq mərkəzləri yaradılmışdı. Ümumilikdə, ötən asırın 70-ci illərində Bakıda 250 idman meydançası və şəhərciyi salınmışdı. 1973-cü ildə Bakıda möhtəşəm idman sarayının təməli qoyularaq inşa edildi. 1974-cü ildə ölkənin 36 rayonunda 59 uşaq-gənclər idman məktəbi fealliyət göstərirdi. Azərbaycanın dövləti böyük qayığının ilk illərində özünü bütün

sində həyata keçirdiyi siyaset 1997-ci ildən mühüm mərhələyə qədəm qoydu. Rəhbərlik etdiyi bütün sahələrdə uğurlara imza atan Cənab İlham Əliyevin Milli Olimpiya Komitəsinin Prezidenti seçilməsi Azərbaycan idmanının həyatında mühüm və əlamətdar hadisə kimi tarixe yazıldı. Bu tarihi seçim Ümummilli Lider Heydər Əliyevin respublikada idmanın inkişafı ilə bağlı ideyalarının daha sürətli gerçəklilikə çevriləməsi təmin etdi, idman sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasetinin yeni şəraitdə gerçəkləşmesini böyük imkanlar açdı. İdmancılarla dövlət qayğısı ilə yanaşı, idmanın maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm işlər start verildi. 2000-ci ildən etibarən Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində müasir tipli olimpiya idman kompleksləri tikilib istifadəye verilməye başladı.

Hazırda ölkəmizdə 200-dən artıq gənclər təşkilatı fealiyyət göstərir. Azərbaycan gəncləri Avropa miqyasında, beynəlxalq qurumlarda təmsil olunurlar. Onlar beynəlxalq tribunalardan xalqımızın haqq şəsini dünyaya yayır, beynəlxalq ictimaliyətin əsl həqiqəti bilməsi üçün var gücü ilə çalışırlar. Qürurlu haldır ki, xalqımızın qəhrəmanlıq tarixini yananlar da onlardır. Gənclərin ictimai-siyasi proseslərdə, müstəqil Azərbaycanın inkişafında lazımi səviyyədə iştirak edə bilməsi üçün mənəvi əsas olmalıdır. Bu mənəvi əsas əsrlər boyu xalqımızın əldə etdiyi milli dəyərlər, vətənpərvərlik dəyərusu, torpağa bağlılıq, milli tariximizə olan sevgidən ibarətdir.

"ƏGƏR BİZ İDMAN YARIŞLARINDA DÜŞMƏNİ TƏMSİL EDƏN İDMANÇILARI MƏĞLUB EDƏ BİLİRİK, DÖYÜŞ MEYDANINDA DA MÜTLƏQ QƏLƏBƏ QAZANACAĞIQ"

Qürurverici haldır ki, Azərbaycan gəncləri yüksək vətənpərvərlik ruhunda formalaşır. Bu gün yüksək milli ruhlu gənclərimiz Ali Baş Komandanın əmri ilə torpaqlarımızı işğaldan azad etdi. 30 illik həsrətə son qoyuldu. 44 gün davam edən Vətən mühəribəsində qəhrəmanlıq göstərən gənclərin şücaəti, mücadiləsi milyonlarla insanlarda qələbə sevincini yaşıtdı. Xalqımızın qüdrətinin və milli qururumuzun təntənəsinə çevrilən bu tarixi gündə gənclərimiz nəyə qadir

liyət var. Azərbaycan əsgərinin qələbesi eminliklə deməyə əsas verir ki, gənclər mütəşəkkil, vətənpərvər, geniş dünyagörüşü və mübariz gənclərdir. "Biz uzun illər - 30 il yaxın beynəlxalq arenalarda, ister idman, ister siyasi arenalarda məglub edilmiş ölkə kimi təmsil olunurdu"- deyə bildirən Cənab Prezident qeyd edib ki, bunu etiraf etmək na qədər ağırdırsa, o qədər də sadədir. Yəni, biz həqiqəti olduğu kimi bilməliyik və deməliyik: "Bəli, bu məglubiyətin səbəbləri var idi, o vaxtı antimilli həkimiyyətin xəyanətkarlığı, ordunun olmaması, Ermenistana xarici dövlətlərin göstərdikləri yardımalar – bütün bunlar var idi. Məhz bu amillər məglubiyəti şərtləndirmişdir. Amma həqiqət o idi ki, torpaqlarımız işğal altında idi və biz sübut etməli idik ki, nəyin bahasına olursa-olsun torpaqlarımızı işğalçılarından azad edəcəyik və etdik. Bir daha demək istəyirəm, hesab edirəm ki, o cümlədən idman sahəsində elde edilmiş uğurlar, bayraqımızın qaldırılması, himnimizin səslendirilməsi vətənpərvərlik hissələrini daha da gücləndirirdi və hər birimizə bir daha göstəridi ki, əger biz idman yarışlarında düşməni təmsil edən idmançıları məglub edə bilirik, döyüş meydanında da mütləq qələbə qazanacaqıq."

Azərbaycan xalqı qalib xalqdır və bu ifadəni işlədərkən böyük bir həqiqətin arxasında dayandığını görürük. Azərbaycan tarixi ədaləti bərpa etdi. İdman sahəsine ayrılan diqqət və göstərilen qayğı gənclərin bu sahəyə olan marağını artrıb. Kütüvi olaraq bu sahəyə axın var. "Biz ləyaqətli xalqı və böyük hörmətə layiq olan ölkəni təmsil edirik" – deyərək bildirik ki, bizim Qələbəmiz əbadıdır, biz Qarabağı düşməndən azad edən xalqı və o torpaqlarda həyat yaranan, həyat quran xalqı.

Bu gün hər bir gəncin üzərində ciddi mənəvi məsuliyyət var. Bu, Qarabağa, onun dirçəldilməsi ilə bağlı mənəvi məsuliyyətdir. Cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla aparılan gənclər siyaseti, Azərbaycan əsgərinin qələbesi eminliklə deməyə əsas verir ki, gənclər mütəşəkkil, vətənpərvər, geniş dünyagörüşü və mübariz gənclərdir. "Azərbaycanda yetişən gənc idmançıları idman şöhrətimizi bundan sonra da yüksəklərde saxlayacaqlar". – deyə Prezident İlham Əliyev bildirib.

Zümrüd BAYRAMOVA

Çin diplomatiyası Ukrayna münaqişesinin düyünüyü açmaq niyyətindədir. Pekin xüsusilə Qərbdə az ölkənin rəğbat bəslədiyi diplomatik gücdür. Bununla belə, Çin əla vasitəçi olmaq qabiliyyətini dəfələrlə sübut edib. İndi Çin diplomatiyası yeni problemlə - Ukrayna münaqişesi ilə üz-üzədir. O, bu "çatlaması çətin qozun" öhdəsindən gəlməkdə qərarlıdır. Çinin istanilan addımı Qərbdə qıçıqla qarşılanır, diplomatik güc olduğunu bildikləri üçün bu platformada Pekinlə üz-üzə oturmamağı məsləyat bilirlər.

Çinin sülh məramı

Bununla belə, bir çox ölkələr Çinin rəqibləri arasında deyil və onun dostlarının olduğu cəbhədə qərarlaşmayı üstün tuturlar. Bilirlər ki, Çin münaqişeleri və mübahisələri, o cümlədən indiyedək həll edilməyen problemləri çözülməyə qadir olkedir.

Yaxın Şərqi iki and içmiş düşməni olan sünni Səudiyyə Ərəbistanı və şia İran regionda hökmranlıq üçün o qədər yarışırlılar ki, oradakı demək olar ki, bütün münaqişələr onların düşmənciliyi və ambisiyaları ilə əlaqələndirilə bilərdi. Suriyada yüz minlərlə insanın həyatına son qoyan dəhşətli müharibə, İraqdakı münaqişə, Yəmen müharibəsi - bütün bu münaqişələr bu və ya digər şəkildə Ər-Riyad və Tehranla bağlı idi. Yaxın Şərqi sülh gətirmək üçün Fars körfəzinin hər iki tərəfində bir-birinə dik baxan bu iki rəqib müsəlman dövləti arasında gerginliyi azaltmaq lazımdı.

Qərb bu problemin çözümündə aciz qaldı, əksinə daha çox zərər verdi, çünkü bu münaqişəni söndürmək onun maraqlarına uyğun deyildi. İki fundamentalist gücdən Qərb fundamentalizmde xüsusilə canfəşanlıq edəni, yəni Səudiyyə

Pekin İranı Səudiyyə Ərəbistanı ilə, HƏMAS-ı Fəthlə barışdırıb, indi əsas problem Ukrayna və Rusiyadır

İomatik seyləri nəticəsində nə qədər insanın həyatının xilas edildiyini sözün həqiqi mənasında saya bilərsiniz. Lakin Pekin nəinki

Ərəbistanını seçdi. O, sadə bir səbəbdən onun tərəfini tutdu: İran 1979-cu ildə nezarətdən çıxdı, qərbyönü löökuməti devirdi. Həqiqi vasitəçi Çin meydana çıxmışdı, Yaxın Şərqdə proxy münaqişələrin nə qədər alovlanacağı bəlli deyildi.

Çin bir çox geosiyasi ekspertin qeyri-mümkün hesab etdiyi işi nisbətən qısa müddət ərzində həyata keçirə bildi. Çin İran və Səudiyyə Ərəbistanını ən azı o dərəcədə barışdırıb ki, Pekindəki danışqlar dan sonra bu ölkələr əvvəller uzun illər kəsilmiş diplomatik əlaqələri yenidən qurdular. Bu o demək deyil ki, uzun müddətdir yaranan bütün inamsızlıq dərhal aradan qalxdı, eksine normallaşma istiqamətində böyük addım atıldı. Müsbət nəticələr dərhal Yaxın Şərqdə hiss olundu. Suriyada müharibə qanlı mərhələdən

teriflənmədi, hətta ona daha böyük inamsızlıq və qorxu ilə baxmağa başladılar. Çin birdən-birə daha da böyük "problem"ə çevrildi və qərb-lilər düşündülər ki, onun qarşısını almaq lazımdır.

Təbii ki, Çinin aktiv diplomatik fəaliyyətinin arxasında təkcə alt-ruzmən deyil, həm də çox spesifik maraqlar dayanır. Amma məsələ ondadır ki, bu maraqlar münaqişə ilə parçalanmış dünyaya xeyir verir. Əslində, böyük iqtisadi ambisiyaları olan Çinin hamdanın çox maksimum sülhə, bütün regionlara maksimum çıxışa ehtiyacı var: Afrika, Yaxın Şərq, Avrasiya... Sonda bəlkə də Çin can atlığı sülhdən faydalanaçaq. Amma dönyanın o biri qütbü - Qərb Çinə qarşı hele də inamsızdır.

Ardı Səh. 6

Çinin sülh məramı

Ukraynanın xarici işler naziri Dmitri Kuleba Çinə səfər edib, onu çinli həmkarı Vanq Yi qəbul edib, Rusiya ilə silahlı münaqişəyə son qoymaq üçün "ortaq dili" tapmağa çalışdığını vurgulayıb. Ümumiyyətlə, bu, Ukraynada hərbi əməliyyatlar başlayandan bəri Ukrayna xarici işler nazirinin Çinə ilk səfəridir. Ukrayna rəsmisinin öz dilindən "silahlı münaqişənin başa çatması" haqqında nəsə eйтməyin özü artıq bir şey deməkdir, cünki inдиyedək bize yalnız israrla deyirdilər: Ukrayna tam qələbə qazanmayana qədər müharibə bitməyəcək, yəni, Rusiya qüvvələri işğal olunmuş ərazilərindən tamaşaçılarla çıxarılaçaq.

Maraqlıdır ki, Vanq Yi ve Dmitri Kuleba Pekində deyil, Quançjouda görüşüb. Quançjou ölkənin cənubunda yerləşən böyük Çin ticaret və istehsal şəhəridir. Bu, Çin sülh diplomatiyasının necə həyata keçirilməsi baxımından diqqətəlayiqdir. Çin müharibə edən tərəflərə nəhəng iqtisadi potensialını nümayiş etdirir və onları fərqli yol - qarşılıqlı fayda üçün sülh və əməkdaşlıq yolunu seçməyə çağırır, eyni zamanda, özü də onlar üçün iqtisadi çıxışının açılmasını təmin edir.

Əvvəli-Səh-5

Bütün bunlara rəğmən Çin daha da irəli gedir və onun fəaliyyət yolu (latınca "modus operandi") artıq formalaslaşır. Aylarla davam edən uzun "sessiyalar" keçirmək onun tərzi deyil. Onun uğuru birdən-birə gəlir. Bu həftə daha bir böyük uğuru ilə yadda qaldı, əbədi düşmən olmağa and içmiş iki əzəli rəqib –

qını məhv etmək və ya mümkünse güc tətbiq etməkdir ki, onlar Sinaya qəqsınlar. Sonra sahilyanı anklav tamamilə İsrailin nəzarətinə keçsin.

FəTH və HƏMAS arasında barışq sülhə doğru mühüm addımdır, belə ki, Qərb İsrailin də zahirən qarşı çıxdığı Qəzzada sırf sadıq qüvvələri hakimiyyətə gətirmək planı-

Çin öz faydalı diplomatiyasından başqa harada istifadə edə bilər?

İndi sülhə ən çox ehtiyac duyulan yerdə; müharibənin dünya müharibəsinə çevriləməsi real təhlükəsi olan yerdə.

HƏMAS və FəTH Pekində ümumi dil tapa bilipler. Qəzza zolağından HƏMAS və işğal olunmuş İordan çayının qərb sahilindən

nı həyata keçirə bilməyəcək. HƏMAS və FəTH-in birgə fəaliyyəti BMT-də və ya başqa yerlərdə İsrailin təcavüzünü dayandırmaq üçün təzyiqi artırmağa kömək edə-

Şübhəsiz ki, Ukraynada silahlı münaqişənin başlanması ideologiya və geosiyasət iştirak edirdi, lakin sonda bütün bu "qatar" aradan qaldırıldı, yalnız iqtisadi səbəblər qaldı. Bu, belə danışığarda uğur qazanmaq üçün Çin "xəritəsi"dir. Ukrayna münaqişəsi "qırılmayan bərk qoz" olsa da, həll edilməyəcək bir məsələ də deyil.

Təbii ki, Kiyevin ümumiyyətə Çinə öz baş diplomatını göndərməsi, hətta Qərbin getdiğə anti-Çin kampaniyası apardığı bir vaxtda Pekini Ukraynadakı silahlı münaqişənin Rusyanın sponsoru kimi ifşa etməye çalışması da maraqlıdır. Qərb iddia edir ki, Çin Rusiyaya silah üçün komponentlər göndərir və s. əslində Çin, xüsusən də Qərb dövlətlərinin Ukraynaya münasibəti ile müqayisədə bu məsələdə neytral mövqə tutur.

Qərb təbii ki, İran-Səudiyyə barışığından və HƏMAS-in Fəthlə barışmasından narazı olduğu kimi, Kulebanın Çinə getməsindən də narazıdır. Lakin Qərb bununla barışmali olacaq, cünki onun müdaxilə etmək imkanı olmadığı ayındır. Əks halda, Kuleba Quançjouda olmazdı! Ukraynanın xarici işler naziri səfərdən qayıdan sonra deyib: "Mən əminəm ki, Ukraynada ədalətli sülh Çinin strateji maraqlarına cavab verir və Çinin qlobal sülh qüvvəsi kimi rolü vacibdir".

Bu sözlərə eləvə ediləcək bir şey yoxdur, cünki Dmitri Kuleba bir cümlə ilə çox şey söyləyib. İndi yalnız nəticəni gözlemek və ümidi etmək olar ki, Çin sülh diplomatiyası inдиye qədər gördüyüümüzden daha güclü olacaq!

V.VƏLİYEV

Fəth adlı iki fələstinli qrupun başçıları Çinin vasitəciliyi ilə barışq və Fələstin ərazilərinin birgə idarə olunması baredə razılığa gəliblər. Bu, fələstinli qruplar arasında barışq yolunda irəliyə doğru atılmış mühüm addımdır və eyni zamanda, İsrail və onun müttəfiqlərinin silahlı planlarına güclü zərbədir. İsrail Amerika Birləşmiş Ştatlarının xeyir-duası ilə Qəzza Zolağını yerlə-yeksan etməklə HƏMAS-ı tamamilə məhv etmək istəyir və belə hesab edilir ki, İsrailin əsl məqsədi orada yaşayışın bütün Fələstin xal-

cək. Xüsusilə İsrailin ABŞ-dan belə güclü və qeyd-şərtsiz dəstək aldığı bir şəraitdə bu, asan olmayıcaq. Lakin israillilər Qəzzaya təcavüzlerinin ən azı siyasi baxımdan uğursuzluğa məhkum olduğunu anlayanda İsrailin fələstinililəri əbədi olaraq döyüşmək və öldürmək istəməməsi ehtimalı artır.

Çin öz faydalı diplomatiyasından başqa harada istifadə edə bilər? İndi sülhə ən çox ehtiyac duyulan yerdə; müharibənin dünya müharibəsinə çevriləməsi real təhlükəsi olan yerdə. Çin diplomatiyası üçün növbəti pro-

blem, təbii ki, Ukraynadakı silahlı münaqişədir.

Pekin artıq bu məsələdə müəyyən səyərlə göstərir və müəyyən irəliliyiş əldə edib. Aydındır ki, digər hallarda olduğu kimi, Pekin hər bir uğurlu addım haqqında danışmağa tələsməyəcək, lakin o, açıq şəkildə bunun üzərində çox çalışır və bir gün Çinin bizi çox təəccübələndirməsi şansı var, eynilə Səudiyyə Ərəbistanı-İran və Həmas-Fəth yaxınlaşması kimi.

İki gün önce çox maraqlı hadisə baş verib, Ukraynanın baş diplomatı,

"Dünyada ağılıq dövrü başa çatıb, Azərbaycan da bunu dərk edir"

Rusiya hökuməti yanında Maliyyə Universitetinin filial direktoru, politoloq Pavel Klaçkov Azərbaycanın Qərbi sərt tənqid etməsinin səbəblərini "Moskva-Baku" portalına şərh edib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Pavel Vladimiroviç, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsində yenidən siyasi "partlayışlar" var. Şuşa Qlobal Media Forumunda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev yenidən Qərbi sərt tənqid edib. Bu, Ermənistanın baş nazirinin Britaniyada Azərbaycan lideri ilə görüşdən imtina etməsi fonunda baş verib...

- Çox güman ki, Azərbaycan ve Ermənistan liderləri arasında görüş ona görə baş tutmadı ki, şərtlər dəyişdi, çünkü bu gün beynəlxalq kontekst dəyişir. Ola bilsin ki, indi danışılarda fasile verilsin. Bu, görünür, Bakı və İrəvanın sülhün nəticəsini fərqli görməsi ilə bağlıdır. Və beynəlxalq vəziyyətin gelecək inkişafı. Biz ABŞ-da hələ də nəticəsini proqnozlaşdırmaq çətin olan prezident seçkiləri ərefəsindəyik. Təbii ki, hər şeyi ştatlarda kimin hakimiyətə gələcəyinə- respublikaçıllara və ya demokratlara bağlamaq olmaz. Amma seçkilərin nəticələri dünyada bir çox siyasi proseslərə təsir edəcək.

Azərbaycanın möhtərəm prezidenti İlham Əliyevin Qərbi birmənali şəkildə tənqid etməsi heç də təeccübü dəyil. Qərbi həmişə Azərbaycana, eləcə də Rusiyaya çox güclü təzyiqlər edib. Indi isə o, zəifləyir, onun dünya nizamı modelləri aşınır. Və bu gün dövlətlər tərefindən Vaşinqton və ya London qarşısında "andığım" getdikcə arxa-ik görünürlər. Deyə bilerik ki, bunlar keçmişdə ilisib qalmış suveren olmayan dövlətlərdir. Rusiya da bir vaxtlar belə idi, amma axırdı ayıldıq. Amma keçmişdə qalan bəzi dövlə-

lər, deyəsən, bu gün dünyada baş verənləri anlamırlar. Dünyanın dəyişdiyini görmürlər. Onlar isə qəhrəman Saltikov-Şedrinin başındaki orqan kimi eyni şeyi təkrarlamaya davam edirlər.

Təbii ki, Qərb bu gün də böyük qüvvə olaraq qalır. Ancaq eyni zamanda, burulğan dövrüne qədəm qoyur. Onun dünya nizamı fəaliyyətsiz və təsisiz olur. Bunu isə Qərbin onlara və bütövlükde dünyaya təzyiqində yorulan dövlətlərin sayının artması müşahidə olunur. Və Qlobal Cənubun bir çox ölkələri, indi adətən dünya eksriyəti adlandırılır, yeni, ədalətli dünya nizamı üçün mübarizə aparırlar.

Əgər əvvəller bir çox dövlətlər Amerika prezidentinin "ağzına baxırdırlaş", indi Amerikanın ne olduğunu görürük. Siyaset mümkin olanın sonetidir. Amma bugünkü realılıqlar Qərbin xeyrinə danişmır. Azərbaycan Prezidenti bugünkü siyasi tendensiyaları və geleceyin tendensiyalarını çox həssaslıqla dərk edir.

Biz görürük ki, bunun fonunda

Azərbaycan Prezidenti Azərbaycan-Rusiya münasibətləri haqqında çox yüksək danişir. Qeyd edir ki, iki ölkə arasında həll olunmamış problem yoxdur. Doğrudan da, Rusiya və Azərbaycanın taleyi mehriban qonşu olmaq, xüsusən də bu gün dövlətlərimizin maraqlarına uyğun qarşılıqlı fəaliyyət göstərməkdir. Bizim müttəfiqlik və strateji tərəfdəşlik münasibətlərimiz var. Liderlərimiz arasında münasibətləri çox isti kimi qiymətləndirmek olar. Azərbaycan Rusiya üçün etibarlı tərəfdəş kimi özünü təsdiq edib. Bu gün iki dövlətin diqqət mərkəzində birgə strateji layihələr, məsələn, Şimal-Cənub beynelxalq nəqliyyat dəhlizi və bir

çoş başqa layihələr var.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev realistdir. O, Qərbin getdikcə "dağdan aşağı yuvarlandığını" görür. Bu baxış isə Azərbaycanın vəziyyətə real baxışı və gelecek perspektivlərinin hesablanmasıdır. Bu real siyasetdir. Əliyev möhtərəm Azərbaycan dövlətini qayalıqların arasından keçən gəmi kimi irəli aparır. İlham Əliyev böyük və mürəkkəb gəminin yaxşı kapitanıdır və dövlətin inkişafı və çəçəklənməsi üçün nəyin faydalı, nəyin isə yararsız olduğunu görür. Azərbaycan Prezidenti en çətin vəziyyətlərə tab gətire bilən istedadlı siyasetçidir. Və hesab edəndə ki, Qərbi tənqid etməkdə, ədalətsizlikle mübarizədə sərt, lakin ədalətli mövqə tutmaq imkanı var, o zaman bunu edir.

Rusiya və Azərbaycan bu və ya digər dərəcədə müasir dünya siyasetinin realılıqlarını eyni cür görür və eyni çağırışları görürler.

- Bir çox ölkələr birləş-birə dünyada ədalət uğrunda mübarizəyə başladılar.

Nə baş verdi?

- Bu, dünya siyasetində hakimiyətin və təsirin yenidən bölgündürməsində obyektiv proseslərin nəticəsidir. Qərb uzun müddədir ki, dünyanın hegemonu olub. Cavab vermək vaxtidır.

Artıq ölkələr peyk buxovlarından, köləlik buxovlarından çıxırlar. Bu, sağlam dövlətlərin müstəqil inkişaf etmək, dünyada müyyən təsir və çəkiyə sahib olmaq üçün sağlam istəyidir. Belə ki, xalqların özüne hörməti olsun. Bütün xalqlar və ölkələr qulluqcu olmaq istəmir. Bu gün çoxları öz adət-ənənələrinə uyğun olaraq xoşbəxt yaşamağa çalışırlar ki, heç kim onlara necə yaşamağı diktə etməsin. Bu proseslər obyektiv xarakter daşıyır. Beləliklə, onların vaxtı geldi.

- Amma bəzi ölkələr bu gün də bu əsas cərəyanından fərqlənirlər. Məsələn, Ermənistan hərbi komponent və sair baxımından Qərbe getdikcə yaxınlaşır. Dünən ona Avropa Sülh Fondu vasitəsilə 10 milyon avro ayrılib.

- Belə ölkələr bədbəxt ölkələrdir. Bunlar o dövlətlərdir ki, heç vaxt "qul" vəziyyətdən çıxmaga güc tapmayıblar. Yaxud bu "qul" dövləti bu yaxınlarda satın alınıb. Onların bu kiçik "qul" xoşbəxtliyi var - böyük ağıya xidmət etmek. Amma "ağa"nın uzun müddətdir ki, o qədər də böyük olmadığını fərqləmirlər. Ki, o, çoxdan qocalıb, köhnəlib. Belə ölkələrin, daha doğrusu, onların hakimiyətlərinin, rejimlərinin, bütün cəhdələri lakin əksər hallarda xalqların deyil, ağaların yaxın dostu olmaqdır. Amma bəlkə də "sahibi" artıq bunu qiymətləndirə bilmir.

- Ermənistanın baş nazirinin Britaniyada Azərbaycan prezidenti ilə görüşdən imtina etməsindən sonra ilin sonuna kimi Bakı ilə İrəvan arasında sülh sazişinin imzalanması üçün hansı perspektivləri görürsünüz? Azərbaycan tərəfi bəyan edib ki, sülh müqaviləsi təxminən 80-90 faiz hazırlır.

- Perspektivlərdən danişmaq olduqca çətindir. Bilirsiniz, bu, kompüter programını yeniləməye bənzəyir: yeniləməni gözlediyiniz zaman o, yenidən işə düşür və yüksəleyə 1 faiz qalır. Və her şey birdən pozulur. Odur ki, perspektivlərdən danişmaq hələ də çətindir, xüsusən də Qərbin "tərəfdəşləri" sülh prosesinə feal şəkilde "kömək etmək" istədikləri zaman.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

"Avropanın (Ai) Ermenistan Silahlı Qüvvələrinə destek məqsədilə 10 milyon avro məbləğində yardım göstərmək barədə qərar Qərbin bir daha Cənubi Qafqazda dayanıqlı sülhde və six əməkdaşlığı deyil, gərginliyin davam etməsində maraqlı olduğunun sübutudur. Eyni zamanda, son zamanlar Fransanın təhrikli ilə Hindistanın da Ermənistanla ikitərifli münasibətlərinin istileşməsinin şahidi olur. Bu ölkələr arasında müxtəlif sahələrə dair müqavilələr imzalanır, qarşılıqlı səfərlər reallaşdırılır. Hindistan Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, İrəvanın 2024-2025-ci maliyyə illeri üçün Dehliidən silah və hərbi texnika almاسına dair imzaladığı müqavilələrin həcmi 600 milyon dollara çatıb. Bu fikirləri SIA-ya açıqlamasında VI çağırış Milli Məclisin deputati Kamran Bayramov deyib.

K.Bayramov qeyd edib ki, Ermənistanın aktiv silahlandırılması, Fransa və Hindistanın eli ilə bölgədə yenidən silahlı qarşışmalarla rəvac verilməsi prosesi fərqli bir fazaya qədəm qoyub. Fransa Ermenistanı hem Hindistanın eli ilə, hem de, birbaşa özü silahlandırır. Ötən il bəlli olmuşdu ki, Paris İrəvana yüz milyonlarla avro dəyərində silah-sursat satır. Bu barədə Fransanın məşhur "Le Mond" nəşri yazmışdı və bildirilmişdi ki, silah satışında müxtəlif texnikaların, o cümlədən, zenit-raket komplekslərinin verilməsi nəzərdə tutulur. Ermənistan silahlı qüvvələri üçün nəzərdə tutulan "Acmat" şirkətinin istehsalı olan Fransanın çoxməqsədli "Bastion" zirehli tex-

"Qərbin bölgədə normallaşma prosesinə maneələr yaranan manipulyasiyaları yolverilməzdir"

nikası İrəvana göndərildi. "Bastion" üçün komponentlər də, göndərilən silah-sursatın arasında yer alındı. Bütün burları göndərən isə Fransanın "ARQUUS" şirkəti id. Dehlinin hay ölkəsinə artan marağının arxasında bir sıra iqtisadi və geosiyasi maraqların dayandığı şəksizdir. Hindistanın Ermənistan "sevgisi" tek silah alveri ilə məhdudlaşdır. Dehlinin burada iqtisadi maraqları da var. Hindistan hökuməti Ermenistanı ölkəsinə İran vasitəsilə Avropa ilə birləşdirən dəhlizə çevirmək istəyir. Resmi Dehli transkontinental dəmir yollarının tikintisi ilə Cənub-Şimal dəhlizini realaşdırmaq məqsədi gündür. Pakistan Hindistan Avropa və Mərkəzi Asiyaya çıxan quru yollarını bağladıq üçün hind hökuməti bu layihə vasitəsilə yeni quru yolları elde etmək həvəsindədir. Bundan əlavə, Cənub-Şimal dəhlizli İranı Çinin orbitindən çıxarmağa və Pekinin regiondakı infrastruktur layihələrini mühəsirəye almağa hesablanıb. Çünkü Çin Asiya regionunda hind hökumətinin ciddi iqtisadi rəqibi sayılır.

K.Bayramov bildirib ki, Ai Avropa Sülh Fondu adı altında Ermenistana ilk dəfə belə bir yardım edir. Hətta qərar da Ai tərefindən

yerleşdirilən beynəlxalq hərbi missiya və əməliyyatlarda gələcək məməkün iştirakçı halında onun silahlı qüvvələrinin qarşılıqlı fəaliyyətini şüretdirmək məqsədi daşı-

ması kimi fikir də yer alıb. Verilən qərardan da aydın görünür ki, bu bölgədə sülhə deyil, Ermənistanın sürətli silahlandırmamasına və nəticə etibarilə bölgədə mühəaribənin alovlandırılmasına xidmət edir. Qərb bu cür addimları ilə, ölkələri silahlandırb təxribatlılar cəlb etmək öz neokolonist siyasetlərinin heyata keçirib maraqlarını təmin etməye çalışırlar. Ona görə də başqa Fransa olmaqla bəzi digər ölkələr məqsədyönlü şəkildə Ermənistanı silahlandırma yolunu seçiblər.

K.Bayramov əlavə edib ki, Fransanın timsalında Qərbin məqsədinin Ermənistanda Rusiyaya qarşı yeni cəbhə yaradılması olduğu aşkarıdır - başqa sözlə, Ermənistanı "yeni Ukrayna" kimi "qazana atırlar". Qərbin Cənubi Qafqazda gərginlik yaratmaq planından əziyyət çəkən ölkə olacaqsə, bu ölkə yenə də Ermənistan olacaq.

Nə Ermənistanın, nə də onun havadarlarının bundan sonra bölgədə vəziyyəti xeylərinə dəyişməsi qeyri-mümkündür. Fransanın sülhəleyhinə addimları nəticə verməyəcək. Bu siyaset müasir sivil dönya realllığını əks etdirmədiyi kimi, Azərbaycanın uğurlu diplomatik təşəbbüsleri qarşısında duruş getirməyəcək. Çünkü, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla birgə bölgədə normallaşma prosesinə engel yaratmaq istəyən Fransanın işgalçi dövləti həbiləşdirmək siyaseti 44 gün davam edən ikinci Qarabağ mühəribəsində iflasa uğrayaraq cəhənnəmə getdi. Bölgədə normallaşma prosesinə maneələr yaranan bu kimi manipulyasiyalar siyasi, iqtisadi, hərbi qüdrəti ilə fərqlənən, sülh naminə apardığı diplomatik səyli dəstəklənən Azərbaycana heç zaman zərər verə bilməz".

Səbinə Hüseynli

Türkiyə BRİKS-ə qoşula bilərmi?

Dünya hələlik şərti olaraq diki qütbə bölünüb, Qərbə qarşı BRİKS. Bir tərəfdə ABŞ və Avropa İttifaqı, hələlik tikintisi gedən digər səngərdə isə Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin və Cənubi Afrika Respublikasının özeyini təşkil etdiyi BRİKS təşkilatı. Qərbin rəqiblərinin sırasına qoşulan dövlətlərin sayı da artmaqdadır. Buna səbəb hələlik yeni təşkilatın üzv dövlətlərin maraqlarına yanaşma tərzidir. Belə görünür ki, ən azından BRİKS üzvləri basğıdan, yersiz müdaxilələrdən uzaqda qalacaqlar və əsasən münasibətlərin kökündə iqtisadi yanaşmalar üstünlük təşkil edəcək.

Lakin sonradan dünya səhnəsində baş verən hadisələrə görə bu proses təxire salınıb və Ankara təşkilatla üzv olmağa yenidən maraq göstərir. Türkiye BRİKS-ə qoşulmağa ciddi maraq göstərib və bunu beynəlxalq nüfuzunu və iqtisadi potensialını gücləndirmək yolunda müüm addım kimi qiyamətləndirib. Bu istək iqtisadi, siyasi və gəostrateji aspektlərlə bağlı bir sıra əsas amillərdən irəli gəlir. Bölgənin ən böyük iqtisadiyyatlarından birinə malik Türkiye iqtisadi əlaqələrini saxləndirməyə və sürətli inkişaf edən ölkələrlə əməkdaşlığı gücləndirməyə çalışır. BRİKS-ə qoşulmaq Ankara geniş bazara çıxış və inkişaf etməkdə olan dünyadan aparıcı iqtisadiyyatları ilə ticarət və investisiyaları artırmaq imkanları verəcək. Bu, qlobal iqtisadi çağırışlar və

lif regionlar və ölkələr arasında daha bərabər paylaşılan çoxqütbli dönya ideyasını fəal şəkildə dəstəkləyir. BRİKS çoxqütbliyə və ədalətli qlobal idarəciliyin tərəfdarıdır ki, bu da öz müstəqilliyini Qərb ölkələrindən və Avropa İttifaqı və NATO kimi bloklardan gücləndirməyə çalışan Türkiye üçün cəlbedici platformadır. Türkiye iqtisadi inkişaf, alternativ maliyyə institutlarına çıxış, siyasi müstəqillik, geostrateji maraqlar və artan beynəlxalq təsir kimi bir neçə səbəbə görə BRİKS-ə qoşulmağa çalışır. BRİKS-ə qoşulmaq Türkiye üçün yeni imkanlar açacaq, onun dünya səhnəsindəki mövqeyini gücləndirəcək və dünya işlərində daha balanslı və bərabər iştirakın təmin edəcək. Bu, Türkəyəninin dünyada daha feal rol oynamasına və balanslaşdırılmış qlobal sistemin yaradılmasına töhfə verərdi. Ankaranın BRİKS-ə qoşulmasının bütün faydalara baxmayaraq, bu

prosesi çətinləşdirən ciddi maneələr də var.

Məsələn, daxili siyasi reallıqlar, iqtisadi məsələlər və Qərbin xarici təzyiqləri. Ankaranın Qərb ölkəleri ilə six hərbi və iqtisadi əlaqələri var ki, bu da onun BRİKS-ə daxil olması məsələsini çətinləşdirir. Türkəyən qrupa üzv olmaq qərarı ABŞ və onun BRİKS-i beynəlxalq aləmdəki hökmranlıqlarına təhlükə hesab edən Qərb müttəfiqləri tərəfindən güclü təzyiqə səbəb ola bilər. Lakin uzunmüddətli perspektivdə BRİCS-ə üzvlük Türkiye üçün yeni imkanlar açır və dünya nizamının transformasiyasını nəzəre alaraq, Ankara gələcəkdə güclü mövqə tutmağa imkan verə bilər. Beləliklə, Türkiye müsbət və mənfi tərəflərini ölçüb-biçəcək, özü

qeyri-müəyyənlik şəraitində, tərəfdəş-

rin şaxənləndirilməsinin dayanıqlı artımın əsas amilə çevrildiyi şəraitdə xüsusi vacibdir. Türkiye də fələrlə Beynəlxalq Valyuta Fondu və Dünya Bankı kimi Qərb maliyyə kurumlarının tətbiq etdiyi maliyyə çətinlikləri və məhdudiyyətlərə üzləşib. BRİKS-

ə qoşulmaq Türkiye Yeni İnkişaf

Bankına və Şəhəri Ehtiyat Məxanizmının

çıxış imkanı verəcək, ona daha əlverişli

şərtlər və daha az siyasi öhdəliklərlə

maliyyə əldə etmeye imkan verəcək.

Bu, xüsusilə iqtisadi müstəqilliyini

qoruyub saxlamaq və xarici təzyiqləri

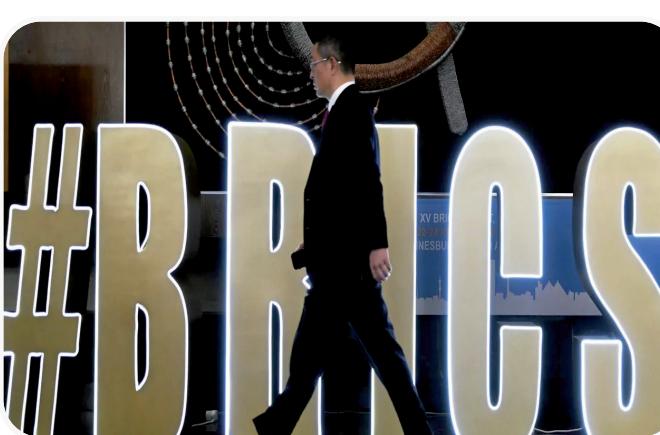
minimuma endirmək istəyən ölkə üçün

doğrudur. Türkiye güc balansının müxtə-

Bu təşkilatdakı münasibətlər ölkələri o qədər ovsunlayıb ki, hətta bəzi ölkələr əvvəl temsil olunduqları düşərgə ilə bağlarını qırmaz qərarına geliblər...

Türkəyən xarici işlər naziri Hakan Fidanın ölkənin BRİKS-ə qoşulmaq istəyi ilə bağlı bəyanatı dünya mediasının diqqətini çəkib. InfoBRICS-in analitiki Haryanto Martahinin fikrincə, bu istəyi Ankaranın çoxqütbli dönya ideyasını dəstəkləməsi və Qərb bloklarından müstəqilliyini gücləndirmək istəməsi ilə izah olunur. Bu ayın əvvəlində Türkəyən xarici işlər naziri Hakan Fidan Çinə sefəri zamanı bu məsələye toxunaraq bildirib ki, əlbəttə, biz BRİKS-ə üzv olmaq istərdik. Gəlin gərek bu il nəyə nail ola bilərik. Bu məsələ BRİKS xarici işlər nazirlərinin Nijni Novgorodda Hakan Fidanın da iştirak etdiyi toplantıda da müzakirə olunub. Türkəyən qoşulmaq istəyi yeni deyil - 2018-ci ildə Türkəyə lideri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirak etdiyi BRİKS sammiti zamanı Rusiya prezidenti Vladimir Putin Ankaranın 2022-ci ildə təşkilatla üzv ola bilecəyini bildirib.

ürün maksimum fayda əldə etməye çalışacaq. Türkiye hakimiyətinin BRİKS ölkəsinə qoşulmağa qərar verəməsi təcəccübülmə olmayacağı, çünkü bu, Ərdoğanın öz dövlətinin maraqlarına uyğun suveren xarici siyaset yürütmək paradiqmasına uyğundur.

V.VƏLİYEV

Cəzasız buraxılan körpə qatilləri
Elçin Bayramlı

2024-cü ilin ilk yarısı üçün 42 mindən artıq abort faktı qeydə alınib. Bu, ildə 80 min abort cinayəti deməkdir. Bu göstərici artıq SOS signalıdır. Bir neçə il əvvələ nisbətən abort sayında 2 dəfə artım olub ki, bu fakt qorxunc bir faciəvi vəziyyəti açıq şəkildə göstərir. Bu hələ də rəsmi qeydiyyata alınan hallardır. Real rəqəmin dəfərlərə çox olduğu güman edilir.

Abortlar faktiki olaraq qətl hadisəsidir. Bu, hələ doğulmağa imkan tapmamış körpələrə qarşı fiziki terror, ananın sağlamlığının məhv edilməsi deməkdir. Abortlar bir cəmiyyəti xəstə vəziyyətə salır, demografik vəziyyəti ağırlaşdırır, milli genefondu məhv edir. Yəni, abort ən qorxunc və ən dəhşətli bələdir. Xüsusən də, selektiv abortlar daha təhlükəlidir, hansı ki biz bu sahədə dünyada ilk yerləndə birini tuturur.

Səbəblərə gəldikdə, burada sosial problemləri yanaşı, mənəvi psixoloji problemlər də mühüm roy oynayır. Şəxsən mən hesab edirəm ki, abortların arasında ən çoxu elə mənəvi səbəblərdən yaranan abortlardır ki, burda da cəmiyyətin əxlaqi dəyərərinin getdikcə daha çox degradasiya olduğunu görürük.

Ana bətnindəki körpələrin abort edilərək öldürüləsinin heç bir bəraeti ola bilmez. Yalnız doğuşun qadının həyatına təhlükə törədəcəyi halda mümkün sayla biler. Müşahidələrə görə, abortların yalnız 1-2 faizi son məcburiyyət halında edilir.

Tibbi araşdırılmalarla görə, ana bətnindəki embryo-nun ürək döyüntüləri 18 gündən sonra başlayır, 40 gün sonra baş beyinə impulsların getdiyi müşahidə olunur, 6-7 həftədən sonra müstəqil hərəkətə başlayır. Yəni səhəbət tam bir insandan gedir. Yəni, ana bətnindəki usağı öldürmeklə, küçədəki her hansı bir şəksi öldürmək arasında heç bir fərq yoxdur. Maraqlıdır ki, qanular hər hansı bir qətlə ağır cəzalar verdiyi halda, körpələrin göz qabağında açıq şəkildə qətlə həyata keçirildikdə buna nə qanun, nə də bir başqası reaksiya verir. Açıq şəkildə ölkədə hər gün yüzlər qətl törədir. Buna görə cinayət məsuliyyəti olmadığından kim necə istəyir eləcə də hələ doğulmamış körpəsini öldürür.

Abortun vurduğu ziyanlardan biri də gələcəkdə abnormal, fiziki və əqli qüsürü olan uşaqların doğulmasıdır. Anaların əvvəller tez-tez abort etməsi ilə əlaqədar hər il minlərlə uşaq vaxtından qabaq doğulur və bu uşaqlar çox zəif və qüsürü olur.

Bu gün dünyada mövcud olan dinlər də abortu qadağan edir. Yalnız doğuşun qadının həyatına təhlükə törədəcəyi və sağlamlığını zərər vuracağı halda bu, mümkün sayılır. Abortların sayına görə ən aşağı göstərici dinin hakim olduğu ölkələrdədir. Belə ölkələrdə il ərzində 1000 qadına 10 abort düşür. Diger ölkələrdə bu göstərici hər 1000 qadına 20-80 abort arasında dəyişir.

Bəzi ölkələrdə abortların edilməsinə qarşı daha mühafizəkar qanunlar var. Hətta, bəzi Avropa ölkələrində belə, abort etmək qadağandır və abort edən şəxs sərt cəzalandırılır.

Azərbaycan qanunvericiliyində aborta məcbur və təhrif etməyə görə isləh-əmək koloniyalarda cəza nəzərdə tutulub. Lakin könüllü aborta görə cinayət məsuliyyəti yoxdur. Faktiki olaraq, abort birbaşa qətl hadisəsidir, insan öldürməyə görə verilən cəzalar burada da tətbiq edilməlidir. Uşaq qatilləri ciddi cəzalandırılmalıdır, burada iştirak edən həkim də, ailə üzvləri də.

Abortlar geniş planda baxıldıqda milli təhlükəsizlik məsələsidir. Bu proses gələcəkdə ağır fəsadlar verəcək. Bunun qarşısını almaq üçün nə dövlət, nə də cəmiyyət heç bir tədbir görmür. El arasında "arvad-uşaq komitəsi" adlandırılın orqan dövlətin pullarını boş yere xərcləməklə məşğuldur və bu sahədə heç bir effektiv iş görmür, hansısa ciddi təbirlər həyata keçirir, nəzarət etmir.

Bu milli fəlakətdə xilas olmaq üçün təcili şəkildə dövlət bu məsələ ilə bağlı ya xüsusi program qəbul etməlidir, ya da bu sahə üzrə geniş səlahiyyətlərə malik xüsusi dövlət orqanı yaradılmalıdır. Bu sahəyə çox ciddi nəzarət olunmalıdır və çox sərt cəzalar qoyulmalıdır.

Azərbaycanda həyata keçirilən dövlət siyaseti, yeni layihələrin icrası ölkəmizi müasir məkana çevirməklə yanaşı, onun dünyada tanıdılmasına geniş imkanlar açır. Mövcud inkişaf nəticəsində müasirləşən, modernlaşan Azərbaycan innovasiyalar, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, kosmik əlaqələndirmələr ölkəsi kimi dünayda özünəməxsus yer qazanıb.

İnformasiya müstəqilliyinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, ölkəmizdə kosmik sənayenin inkişaf etdirilməsi və beynəlxalq kosmik məkana integrasiyası qısa bir zamanda böyük uğurlarla nəticələnib. Sözsüz ki, genişmiqyaslı islahatların davamlı olması, dövlətimiz tərəfindən ayrılan diqqətin məntiqi nəticəsidir ki,

"Bizim yolumuz inkişaf yoludur, tərəqqi yoludur"

Azərbaycan innovativ inkişafa yol açan dövlətə çevrilir. Azərbaycanda İKT-nin inkişafı ilə bağlı ən prioritet sahələrdən biri olan kosmik sənayenin inkişaf etdirilməsi istiqamətində qısa bir zamanda mühüm addımlar atılıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Hər bir ölkənin uğurlu, dayanıqlı inkişafı üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsi həlledici rol oynayacaqdır. Mən buna eminəm. Mən çox şadam ki, biz bu istiqamətdə bütün işləri planlı, məqsədönlü şəkildə aparırıq. Bütün addımları atıraq ki, ölkəmiz daha da güclənsin, Azərbaycan daha da müasir dövlətə çevrilsin".

**"MÜSTƏQİL AZƏRBAYCAN
DÖVLƏTİ SÜRƏTLƏ, HƏRTƏRƏFLİ"**

**INKİŞAF EDİR VƏ BİZ ARTIQ KOSMİK
KLUBUN ÜZVÜYÜK"**

2008-ci ildə "Azərbaycanda kosmik sənayenin yaradılması və telekommunikasiya peyklerinin orbitə çıxarılması", 2009-cu

Əlbette ki, bu böyük əhəmiyyətə malikdir. "Azerspace-1" peyki Afrika, Avropa, Mərkəzi Asiya və Yaxın Şərqi 50-dən artıq ölkəni birləşdirən məkanda mühüm informasiya ötürүcüsü roluna malikdir. Mənbələrdə qeyd olunduğu kimi, çəkisi təxminən 3 200 kilogram olan "Azerspace-1" Malayziyanın "Measat Satellite Systems" şirkəti tərəfindən istifadə olunan və "Azerkosmos" ASC-yə icarəyə verilən 46° Şərqi uzunluq dairəsində geostasionar orbitde yerləşir. Peykimizin istismar müddəti azı 15 il təşkil edir.

**"BU GÜN AZƏRBAYCAN
TELEKOMMUNİKASIYA SAHƏSİNDE
XARİCİ TƏRFƏDƏSLARDAN ASILILIĞI
NI TAM ARADAN GÖTÜRÜBDÜR"**

ildə ölkədə "Kosmik sənayenin yaradılması və inkişafı üzrə Dövlət Programının təsdiq edilməsi haqqında" Prezident İlham Əliyevin sərəncamları kosmik sənayenin inkişafında mühüm rol oynadı. Reallaşan tədbirlərin davamı olaraq 2010-cu ildə dövlət başçısı tərəfindən "Azerkosmos" Açıq

Bildiyimiz kimi, "Azersky" peyki ilə dünyanın istənilən nöqtəsinin yüksək aydınlatmalı peyk təsvirlərinə çıxışı mümkündür. Məlum olduğu kimi, bu peykin xidmətlərdən müdafiə və təhlükəsizlik, kənd təsərrüfatı, ekolojiya və etarif mühit, xəritəçəkmə,

infrastrukturun planlaşdırılması və monitoringi, kadastr məlumatlarının yenilənməsi kimi sahələrdə istifadə olunur. "Azerspace-1" peyki vasitəsilə Azərbaycanın bütün televiziya və radio kanalları keyfiyyətli yayma başlayıb. Azərbaycanın ilk telekommunikasiya peyki kommersiya xarakterli və gelirli bir layihədir. Onun resurslarının 60 faizdən çoxu kommersiya yönümlü istifadə olunur. Xatırladaq ki, peykin gelirlərinin istismar müddəti ərzində təqribən 650 milyon dolları təşkil edəcəyi nəzərdə tutulub.

"Azerspace-1" peykinin əhatə etdiyi regionlarda əməkdaşlığı gücləndirməyə şərait yaratıb. Artıq "Azerspace -1" peyki vasitəsilə Azərbaycan, türk, ingilis, gürçü, fars, əfqan və digər dillərdə 120-dən artıq televiziya kanalı yayımlanır.

Üçüncü peykimiz olan "Azerspace-2" in orbitə buraxılması da böyük əks-səda doğurdu. Cənab Prezidentin bildirdiyi kimi, Bizim yolumuz inkişaf yoludur, tərəqqi yoludur və bu gün Azərbaycan dünyada müasir texnologiyaların inkişafında öz dəyərlərini sözünü deyir: "Azerspace 2" telekommunikasiya peykinin orbitə çıxarılması bizim növbəti tarixi qələbəmizdir. Bundan sonra da Azərbaycan yalnız uğurlar, qələbələr yolu ilə gedəcək". "Azerspace-2" peyki Avropa, Mərkəzi və Cənub-Qərbi Asiya, Yaxın Şərqi və Tropik Afrika ölkələrini əhatə edir. "Bu peyklerin çox böyük əhəmiyyəti var. İlk növbədə, Azərbaycan informasiya təhlükəsizliyi baxımından daha da önemli addım atır", deyən Azərbaycan Prezidenti bildirib ki, bu gün peyklerimiz vasitəsilə Azərbaycan telekanalları dünyaya öz verilişlərini təqdim edə bilirlər: "Bu gün Azərbaycan telekommunikasiya sahəsində xarici tərfədəşlərdən asılılığını tam aradan götürübür".

Məlumdur ki, Azərbaycanda kosmik sənayenin yaradılması iqtisadi cəhətdən böyük səmərə vəd edir. 2018-ci ilin sentyabr ayında orbitə buraxılan "Azerspace-2" peyki kommersiya istifadəsinə 2019-cu ildən başlanıldı. Vurğulayaq ki, layihə 190 mln. dollara başa gəlib. Peykin istismar müddəti isə 20 ildir. Onu da bildirək ki, peykin fəaliyyəti dövründə 450 mln. dollarдан çox gelir gətirməsi nəzərdə tutulub.

Orbitdə özünün 3 peykini çıxaran Azərbaycan bütün dünyada innovasiyalar, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, kosmik əlaqələndirmələr ölkəsi kimi də tanınır. Əlbette ki, bu peyklerin orbitə çıxarılması Azərbaycanda kosmik sənayenin inkişafında uğurlu addımlardır. Dövlət başçısı tərəfindən həyata keçirilən uğurlu siyasetin nəticəsində bütün sahələrdə olduğu kimi, kosmik sənaye də daha inkişaf edəcək və görülen işlər davamlı olacaqdır.

Nəzakət ƏLƏDİNQIZI

ABŞ-in keçmiş prezidenti Barack Obama Baydenin prezidentlik yarışından geri çəkilməsinin əsas təşəbbüskarlarından biri olub. Lakin o, Kamalə Harrisin boşalmış yeri dolduracağını gözləmirdi. Onun səriştəsizliyi və məsuliyyətsizliyi daim Demokratlar üçün böyük problem yaradıb. Amma Co Baydenin gözənlənmədən seçki kampaniyasından geri çəkilməsi və dərhal vitse-prezident Kamala Harrisin irəli verməsi, o cümlədən Demokratlar Partiyasının elitasında təmsil olunanların əksəriyyətinin tələsik Harrisin ətrafında toplaşması Obamada şok effekt yaradıb.

Bayden ailəsinə yaxın mənbə New York Post-a deyib ki, Obama bundan çox üzülbü, çünkü Harrisin qalib gələ bilməyecəyini dəqiqliyən edib. Lakin Baydenə yaxın bir mənbə deyib ki, Tramp

yarışdan kənarlaşdırmaq üçün "mürəkkəb hıylə" olduğunu müyyəyen edib. Lakin Baydenə yaxın bir mənbə deyib ki, Tramp

Obama Harrisə inanmir...

bilir. "Obama Kamalanın səriştəsiz olduğunu bilir. O, heç vaxt sərhəddə olmamış sərhəd məməru təsiri bağışlayır. O deyir ki, bütün miqrantların tibbi siğortası olmalıdır", deyə eks-president deyib. 81 yaşlı Bayden üçün dönüş nöqtəsi, iyul ayında Atlantada Tramplla televiziya debatındaki fəlakətli çıxışından sonra olub. New York Post onu

və Harris arasında teledebata çox ümid bəsləmir. Bayden hələ yarışda ikinci debat sentyabrın 10-na təyin edilmişdi. "Biz debatı gözləyəcəyik. O, debat etməyi bilmir. O, İsrail, Fələstin, Ukrayna haqqında boş-boş danışacaq. Sözsüz ki, axmaq nəsə deyəcək", - mənbə bildirib.

Mənbə bildirib ki, Obama

Baydeni yoldan çıxarmağa ümid edirdi. Bu məqsədlə Corc Kluni "New York Times" qəzetinə məqalə yazıb və Baydenden istifa verməsini xahiş edib. Bununla belə, Demokratlar Partiyasının rəhbərliyi Baydenin Harrisin namizədliyini dərhal təsdiqləyəcəyini və dəstekləyəcəyini gözləmirdi və Obama bu barədə məlumat alıqdan sonra "şoka düşüb", məsələ ilə tanış olan şəxs bildirib.

Obama çərşənbə günü açıqlamasında deyib ki, Bayden getdikdən sonra o, Arizona senatoru və keçmiş astronavt Mark Kellini yarışa məsul təyin etmək və avqustda keçiriləcək Demokratik Milli Konvensiyada onun namizədliyini irəli sürmek istəyirdi. "Obama qəzəblidir: işlər onun istədiyi kimi getmədi və buna görə də o, Demokratik Partiyanın digər üzvlərindən fərqli olaraq Harrisin dəstekləmədi", Baydenə yaxın mənbə deyib. Başqa bir məlumatlı demo-

krat mənbə deyib ki, Obamanın bu ağıllı siyaset qərarından təəccübəlməsi başa düşüləndir, çünkü o, siyasetə öz yaxın maraqlarından kənarda baxa bilmir: "Obama həmişə özünü ən ağıllı və ən havalı hesab edirdi. Axi o, Corc Kluni ile dostdur".

Çərşənbə axşamı günü Wall Street Journal məqaləsində Obamanı "demokratiya üçün təhlükə" adlandıran nüfuzdan düşmüş keçmiş Illinois qubernatoru Rod Blagojeviç deyib ki, Baydenin yarışdan kənarlaşdırılmasında keçmiş prezidentin "əli var". Keçmiş demokrat və indi Trampin tərəfdarı olan Blagojeviç 2005-ci ildə Obama bu ştatdan senator olanda Illinois ştatının qubernatoru vəzifəsində çalışıb.

"Obama olmasaydı, Bayden hələ də Demokratların namizədi olacaqdı. Obama, Baydeni seçkiden çəkilməyə inandıran orkestrə rəhbərlik edən dirijor oldu".

Obama 2008-ci ildə prezident seçilərkən Illinois ştatından senator vəzifəsini tərk edib. Blagojeviç isə 2009-cu ildə Obamanın Senatdakı boş oturacağına satmağa cəhd etdiyi üçün impiçment elan edilib. O, vəzifəsindən uzaqlaşdırıldı və bir il sonra korrupsiya ittihamı ilə məhkum edildi.

2016-ci ildə Obama Baydeni prezidentliyə namizəd olmamağa inandırmışdı ki, Hillary Clinton Ağ Ev uğrunda yarışa bilsin. Bu da onların arasında manəyə çevrilib. Bayden sonra deyəcəki ki, "Obama məni dəstekləmədi". Amma Bayden anlamaq istəmedi ki, eğer Hillary Clinton seçkilərdə iştirak etsəydi Trampin qələbəsi mümkün olmayacaqdı. Bayden və ətrafi Obamaya qulaq asmadılar və bu gün Demokratların namizədi ikinci seçime getməkde ciddi problem yaşıyır.

SƏBİNƏ

münasibəti, cinsi münasibətini ailə çox əlviləşdirir. Mədəni formada, həminin hörmət etdiyi bir tərzde təmin edir.

Ailə bağlarının qopması nəticəsində bu gün insan psixologiyası sözün bütün mənalarda darmadağın olub. Bu gün Qərbədən gələn bu aşılanan yanlış mədəniyyət ailə bağlarını mehv edir. Təsəvvür edin, İslam dini deyir ki, bütün məsələlərdə məhkəməyə müraciət edilsin, amma qadınla kişinin problemlərində hələ məhkəmə olmasın, ağsaqqallar hər şeyi həll etsinlər. Bunu Qurani-Kərim deyir. Çünkü ailənin bir abrı, həyası, toxunulmazlığı var. Qadınla dərhal məhkəmə qarşısına çıxarmaq tövsiye olunmur. Qadınla kişinin bir-birinə qarşı fitrətində, təbietində

olan cinsi istək əger ailə olmursa, çox iyrənc, heyvani formada təmin olunur. Bu, insanların həyatına keçir, iyrənc və xoşagelməz bir psixologiya yaradır. Bu psixologiyada nə məsuliyyət var, nə cinsi istəyin həddi-hüdudu, nizam-intizamı var. Vəziyyət o yere gəlib çıxır ki, eyni cinslilər bir-birinə tamah salır. Vəziyyət o yere gəlib çıxır ki, cinsi münasibəti təmin etmək yox, cinsi yaradıcılıq, cinsi münasibətin yeni növlərinin ortaşa qoymaq ehtiyacı yaranır. Bu da cəmiyyəti mühüm kamillik mövzusundan yayındır bataqlığa sürükləyir. Biz onun acı nəticələrini müasir dünyamızda, təessüf ki, görürük" - deyə o, elavə edib.

Söylü Ağazadə

"Ailə qurmaq kişi və qadına məsuliyyət verir"

"Ailə qurmaq bir neçə mühüm məsələni həll edir. Ona görə də İslam dinində çox önemlidir". Bu sözü SİA-ya açıqlamasında Təzə Pir məscidinin axundu Mircəfər Əyyubov deyib. O bildirib ki, bu bir neçə mühüm məsələdən biri birlik və vəhdətdir, insanlar arasında bağdır, əlaqədir: "Ailə bunu təmin edir.

Aile qurarkən kişi ebədi olaraq ana kimi özünə məhrəm olan qaynana tapır. Arvadını boşasa da, arvadı ölsə de qaynanası ilə evləne bilməz. Qaynana həmişə onun yanında bir ana, bacı kimi gəzəbilər. Onların arasında həmişəlik bir məhrəmlik, aile bağlı yaranır. Evlənməkələ qadın özüne həmişəlik məhrəm kisi tapır. O da qaynatadır. Əri ölsə belə, qaynatana ona ata əvezidir, həmişə onun yanında qız, övlad kimi ola bilər. Qohumların - arvadın xalası, bibisi, əmi, dayısı kişi ilə tanış olur, ya da eksine. İki böyük nəsil və bu nəsillə əlaqədə olanlar bir-biri ilə bağlanır, vəhdət yaranır. Təsadüfi deyil ki, İslamda Salam vermək ən böyük savablardan biri sayılır. Hətta deyil ki, insanlar hər dəfə bir-birləri ilə salamlasanda şeytan

əzab çəkir. Çünkü salamlasmaq kin-küdureti götürür, mehribanlıq yaradır. Bu, İslama çox önemli sayılır.

Bilirsiz ki, İslam dini vəhdətə nə qədər önem verir. Camaat namazının fərdi namazlardan üstünlüyü cüme günləri küləvi şəkilde cüme namazlarının, Qurban və fitr bayram namazlarının birlikdə qılınması, namazın sözlerinin cəmiyyət tərəfindən deyilir ki deyilmesi ilə hər fərd hamının adından danışmağa ixtiyar sahibi olur. Qurani-Kərimdə istehzanı qadağan edən ayəde deyilir ki, özünüzü istehza etməyin. Alımlar deyirlər ki, özünüzü istehza etməyin. Yəni sən bir nəfəri istehza edirsənə, elə özünü istehza edirsən. Bu kimi vəhdətə aid olan nüanslar İslama var. Aile

qurmaq çox böyük şəkildə buna yardım edir. İkinci mühüm məsələ odur ki, ailə qurmaq kişi və qadına məsuliyyət verir. Kişi və qadın təklikdə olan plansızlıq, cavabdehlik ruhu olmadan yaşamaq, məsuliyyətsizlik, səliqə-sahmənsizlik, nəfsinə uyğun yaşamaq, bütün bunlardan xilas olmuş olur. Kişi qadına, qadın kişiye cavabdeh olur. Hər ikisi övladlara cavabdeh olurlar. Ailənin bir ağırlığı, ehtiramı, yazılımamış qanunları var. Adam ailəsi ilə başqalarına nisbetən daha ehtiyatla davranır. İqtisadi məsuliyyəti, ailəni idarə etmək məsuliyyəti, erin ərlik, qadının qadınlıq məsuliyyəti, övladın ata-ana qarşısında məsuliyyəti, xülaşə, insan böyük bir məsuliyyət daşıyır, bunu kamiləşdirir.

"Növbəti məsələ çox vacib, İslama əhəmiyyət verilən məsələdir, o da eks cinsə münasibət məsələsidir. Cəmiyyətləri xoşbəxt edən və bu münasibətin tənzimlənməsidir, bədbəxt edən və bu münasibətin nizam-intizamdan çıxmazıdır. Oğlanla qızın, qadınla kişinin bir-biri ilə şəhəvət, ehtiras

Daşqın və sel fəlakatlarında insan izi

Sel və daşqınlar illərdir dünyadan bir çox yerində böyük itkilər və tələfatlara səbəb olan təbii fəlakətlərdir. Belə fəlakətlər adətən, güclü yağışlardan sonra çayların məcrasından çıxmazı, istiqamətini dəyişməsi, dəniz səviyyəsinin qalxması kimi səbəblərdən baş verir. Xüsusiətə su ehtiyatları ilə zəngin ölkələr daşqınların qarşısını almaq və seldən qorunmaq üçün doğru su idarəciliyini bilməlidir.

İqlim dəyişikliyinin təsirlərini daha çox sel, meşə yanıkları və ya quraqlıq kimi fəlakətlərlə hiss edir. Sel və daşqınların ən mühüm səbəblərindən biri meşələrin qırılmasıdır. İnsanlar illərdir bütün dünyada meşə sahələrini məhv edir, yandırır. Meşələrin qırılması sel və daşqın fəlakətləri nə səbəb olur, çünki meşələrin məhv təbii

Qeyd etdiyimiz ki, güclü yağışlar çayların daşmasına və suyun nəzarətsiz şəkildə yayılmasına səbəb olur. Xüsusiya yağışının miqdərinin normadan çox olduğu dövrlərdə daşqın riski artır. Dağlıq rayonlardakı çaylar sularının sürətli axması səbəbindən daşqın riskini artırır. Yüksek yamaclardan yağış suları sürətli aşağıya doğru axır və suyun səviyyəsi sürətli yüksəlir. Bu, daşqınların baş vermə ehtimalını artırır. İqlim dəyişikliyi daşqınlara təsir edən mühüm amildir. Temperaturun yüksəlməsi ekstremal təbii hadisələrin tezliyini və intensivliyini artırır. Bu, daha çox yağıntı və şiddetli tufanlarla nəticələnir, daşqın ehtimalını artırır.

Daşqınlar heç də həmişə yağış yağan yerlərdə baş vermir. On günəşli və quru təbiəti olan ərazilər belə uzaq məsafələrdən gələn sel suları ilə daşqına məruz qala bilər. Buna görə də meteoroloji xəbərdarlıqları

ekoloji tarazlığı pozur. Suyu udmaq üçün ağaclar və digər bitkilərə ehtiyacımız var, ağaclar olmadıqda yağış suları daha sürətli axır və eroziyaya səbəb olur. Bu eroziya da öz növbəsində sürüşmələrə və torpaqda qeyri-sabitliyə səbəb olur, nəticədə isə daşqın ve subasma fəlakətləri kimi ciddi təhlükə yaranır.

Daşqın fəlakətləri və subasmalar qəfil və intensiv yağıntılar nəticəsində baş verir. Suyun idarə oluna bilməyəcəyi nöqtələrə nüfuz etməsi nəticəsində insan itkisinə, dağıntı və maddi ziyanə səbəb olur. Ona görə də suyun idarə olunması, nəzarətdə saxlanma mexanizmləri istiqamətində vacib tədbirlərin görülməsi təhlükəsizlik üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Sel və daşqınlara səbəb olan insan fakt-

toru, əslində, ən böyük səbəblərdəndir. Urbanizasiyanın çox olduğu bu dövrdə şəhərlər həddindən artıq yüklenib, şəhər infrastrukturunu isə bu yüklenməyə hazır deyil. Şəhərlərdə bitki örtüyünün məhv edilməsi, şəhər ətraflarındaki meşələrin yandırılması və qırılması da sel sularının qarşısının alınma bilməməsi səbəblərindəndir. Plansız sənayeleşme və plansız şəhərsalma da daşqın zamanı axının istiqamətini dəyişdirməsinə səbəb olur ki bu da fəlaketin baş vermesini qəçilmez edir.

Bəxtimiz onda getirib ki, Azərbaycan heç bir okeanla həmsərhəd deyil, buna görə də ölkəmizdə okean qasırganları, sunamlılar, tornadolar baş vermir. Bildiyimiz kimi, hazırda bu cür təbii fəlakətlər okeanla həmsərhəd ölkələrin kabusuna çevrilib. Lakin Xəzərlə qonşuluq da bizə kiçik silklənmələr bahası-

na başa gəlir, çox güclü olmasa da, zaman-zaman kiçik zəlzələlər baş verir. Həmçinin paytaxt Bakıda ara-sıra sürüşmə, yeni eroziya baş vermesi da istisna deyil.

Ümumiyyətlə, daşqınlar dünyada çox yayılmış və dağıdıcı təhlükələrdən biridir. Daşqınlar dünyada daha çox, çayın, dənizin, yağış sularının ümumiyyətlə suyun öz səviyyəsindən yuxarı qalxması və ya başqa yerdə gəlməsi və quru səthləri örtməsi zamanı baş verir. Daşqınlar insan tələfatı ilə yanaşı, yollar, dəmir yolları, hava limanları, elektrik xətləri, su yolları və kanalizasiya sistemləri kimi infrastruktura da ziyan vurur və iqtisadiyyata mənfi təsir göstərir. Xüsusiətə, daşqın ehtimalı nəzəre alınmadan yaradılan strukturlar və infrastrukturlar bu təbii hadisənin fəlakətə çevrilməsinə səbəb olabilir.

nəzəre almaq faydalıdır. Daşqınların şiddetli yağış, daşan çaylar, göllərdən əlavə tez eriyən qar, çökən bəndlər səbəbi ilə baş verməsi də mümkündür. Daşqınlar 1-2 sm dərinlikdə və ya bir evin damını örtecək səviyyədə ola bilər.

Daşqın və sel fəlakətlərindən qorunmaq üçün binanın daxilində və xaricində daha yüksək və təhlükəsiz yerləri müəyyənləşdirmək lazımdır. Zərər görməməsi üçün qiymətli əşyalarınızı, sənədlərinizi, ailə fotolarınızı yuxarı mərtəbələrə daşıyın. Əgər daşqın baş vermesi gözənlərse içməli su və qida ehtiyatı yaratmaq lazımdır. Daşqın baş verdiyi zaman suya toxunmayın, çünki elektrik naqilləri ilə temasda ola və cərəyan ötürə bilər.

Lale Mehrali

Ölkəmiz beynəlxalq ictimaiyyətin etibarlı və məsuliyyətli üzvü kimi iqlim dayışmalarının fəsadlarına qarşı mübarizəyə öz töhfəsini verir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 25 dekabr 2023-cü il tarixli Sərəncamı ilə 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilmişdir. Sərəncamda qeyd edilir ki, Azərbaycanın 2030-cu ilə qədər sosial-iqtisadi inkişaf dair beş milli prioritətə rindən biri "Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi" kimi müəyyən edilmişdir.

Həmin prioritetə uyğun olaraq ətraf mühitin sağlamlaşdırılması, yaşıllıqların bərpası və artırılması, su ehtiyatlarından və dayanıqlı enerji mənbələrindən səmərəli istifadənin təmin edilməsi istiqamətində işlər aparılır. Həmçinin ölkə miqyasında, eləcə də Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda böyük layihələr həyata keçiriləcək. "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində ölkə ərazisində 5 milyon ağaç və kol tinginin əkilməsi nəzərdə tutulub.

İşgaldən azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikası yaşıl enerji zonası elan olunub. Azad edilmiş ərazilərdə həyata

Yaşıl Enerji İslahatları: Ətraf mühitin qorunması prioritetdir

Cari ilin birinci yarısında ölkə üzrə elektrik enerjisinin ümumi istehsalı 13,5 milyon kVt•st-a çatıb və bunun 15,5 faizi yaşıl enerji mənbələrindən təmin edilib. Bu rəqəm, bir il ərzində bərpa olunan enerjinin payının 8 faiz artığını göstərir. Azərbaycanın bərpa olunan enerji potensialı 27,000 Mvt olaraq qiymətləndirilir, bunun 23,000 Mvt-i günəş, 3,000 Mvt-i isə külək enerjisine aid edilir.

Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinin (IRENA) 2024-

meqavata yüksəlib. Eyni dövr ərzində külək enerjisi gücü 3 meqavatdan 67 meqavata, günəş enerjisi isə 2 meqavatdan 282 meqavata çatıb. Su elektrik stansiyalarının payı isə 15,2 faizdən 20,3 faizə yüksəlib.

Azərbaycanın yaşıl enerji potensialını reallaşdırmaq üçün son iki ilde "Masdar", "ACWA Power", "BP", "Fortescue Future Industries", "China Gezhouba Group", "Total Energies", "Nobel Energy",

ərzində isə 4-5 QVt-a çatacaq. Əldə edilən yaşıl enerjinin böyük bir hissəsi daxili ehtiyacların ödənilməsinə yönəldildikdən sonra qalan hissə xaricə ixrac ediləcək. Bu məqsədlə hazırda "Xəzər-Qara dəniz-Avropa" yaşıl dəhlizini yaradılır.

Yaxın günlərdə Prezident İlham Əliyevin 2-ci Şuşa Qlobal Media Forumunda yaşıl enerji siyaseti haqda danışarkən bildirib ki, son illərdə Azərbaycan bərpa-

işlər yekunlaşır və tezliklə biz 240 meqavatlıq Günəş Elektrik Stansiyasının açılışını edəcəyik... Bununla yanaşı, ötən ay Bakıda biz 3 Günəş və külək elektrik stansiyasının təməlini qoymuş, ümumi həcm 1 qıqavatdır. Biz bu sahədə çox böyük işlər görürük. Böyük potensialımız var, həm texniki, həm də iqtisadi potensialımız. Texniki baxımdan dənizdə külək enerjisi potensialı 157 qıqavatdır. Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının hesablamalarına görə, iqtisadi baxımdan quruda Günəş və külək stansiyalarının potensialı, göstərir ki, biz 27 qıqavat həcm istehsal edə bilərik, yəni, həcm böyükdür".

Dövlət başçısı Azərbaycan enerjisinin ixrac potensialına da toxunub: "Mən biliyim ki, Avropa şirkətləri bərpaolunan enerjiyə nə qədər yatırım edirlər. Mən bunu təqdir edirəm. Ancaq beynəlxalq ekspertlərin hesabatına görə, nə qədər etsələr də, bu, dünyanın və Avropanın ehtiyacını tam ödəyə bilməyəcək və ona görə də biz həmin kabel üzərində işleyirik".

Söhbət Xəzər dənizində külək enerji stansiyalarından Ruminiyaya Qara dənizin dibi ilə uzanacaq elektrik kabel layihəsinə gedir. Burada potensial 4 qıqavatdır. Lakin dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, layihə təkcə bu deyil: "Biz Özbəkistan və Qazaxıstanla bir neçə ay bundan əvvəl Xəzər dənizinin dibi ilə gedəcək elektrik kabeli haqqında saziş imzalamaşıq və bunun texniki əsaslandırılması olacaq. Onların da bu sahədə təcrübəsi var. Bizim

keçirilən genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma prosesində ətraf mühitin qorunması prioritetdir. Həmin ərazilərdə "ağillı şəhər", "ağillı kənd" kimi innovativ yanasımlar tətbiq edilir, ekosistem bərpa olunur. Görülən işlər həm də iqlim deyişmələrinə qarşı qlobal mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsi məqsədi daşıyır.

Təkcə 2024-cü ilin birinci yarısında Azərbaycanda yaşıl enerji istehsalı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə iki dəfə artaraq rekord seviyyəyə çatıb. Ötən ilin eyni dövründə bərpa olunan enerji istehsalı 1 milyon kVt•st təşkil edirdi, artıq bu rəqəm 2 milyon kVt•st-dan çox olub. Xüsusiət günəş enerjisi istehsalı 9 dəfə artaraq 32,3 milyon kVt•st-dan 286,6 milyon kVt•st-a yüksəlib. Hidroelektrik stansiyalarının istehsalı 1581,1 milyon kVt•st, Bərk Məşət Tullantılarının Yandırılması Zavodunun isə 135 milyon kVt•st təşkil edib. Bu artım, ümumilikdə yaşıl enerji mənbələrindən elde olunan elektrik istehsalının ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1 milyon kVt•st artığını göstərir.

cü il hesabatında qeyd olunur ki, Azərbaycan 2014-2023-cü illər ərzində bərpa olunan enerji gücünü 567 meqavat artıraraq 1688 meqavata çatdırıb. Xüsusiət hidroenerji gücü 2014-cü ilə müqayisədə 224 meqavat artaraq 1302

"Czech Engineering", "Baltech" və digər xarici şirkətlərlə yaşıl enerji istehsalına dair əməkdaşlıq sazişləri imzalanıb. Bu sazişlərin icrası çərçivəsində inşa olunan bərpa olunan enerjinin illik istehsalı yaxın iki ilde 2 QVt-a, beşaltı il

olunan enerji sahəsində böyük nailiyyətlərə imza atıb. "Biz ən böyük Günəş Elektrik Stansiyasını- 230 meqavat gücündə stansiyani istifadəyə verdik. İndi isə 240 meqavatlıq külək elektrik enerjisi stansiyası ilə bağlı

planlarımız istədiyimiz kimi həyata keçə, Özbəkistan və Qazaxıstandan Xəzər dənizindən keçərək Azərbaycana, Gürcüstana, Türkiyə və Ruminiyaya uzanacaq kabel xətti inşa edə bilərik. Yəni, bu layihə Cənub Qaz Dəhlizindən də daha böyük layihə olacaq".

Enerji sektorunun diversifikasiyası ilə bağlı hökumətin elan etdiyi əsas məqsədlərdən biri Azərbaycanda enerji tələbatının ümumi həcmində alternativ enerjinin seviyyəsini sürətlə yükseltməkdir. Böyük resurslarımız var, amma bu sahənin sürətli inkişafı üçün yeni texnologiyalara, mütəxəssislərə, böyük investisiyalara ehtiyac var.

Ona görə də, bu istiqamətdə görülən işlər daha da sürətləndirməli, bu sahə iqtisadiyyatın diversifikasiyası kontekstindən nəzərdən keçirilməli, neft sektoruna alternativ sahələrdən biri kimi inkişaf etdirilməlidir.

Ümumiyyətlə, bərpaolunan enerji gələcəyin qarantidır. Bu istiqamətdə işləri sürətləndirmək bugünküümüzün əsas çağrısıdır.

Nigar Orucova

Trol Sadıqlı erməni diasporunun Nürenberq şəhərindəki ofisində yaxalandı

Insan doğulub boy-a-başa çatlığı yurduna yuvasına xəyanət edir, deməli, o, insan deyil, daşlaşmış məxluqdur, həm də ən ağır sözlərə layiqdir. Azərbaycanlı olan şəxs öz Vətəni, xalqı ilə fəxr etməlidir, qələbələri ilə qürur duymalıdır. Təəssüflər olsun ki, müxtəlif cinayətlər törədib xaricə üz tutanlar milli varlığımıza qarşı təhdid kampaniyası aparırlar. Bu halda “doğrudanmı onlar azərbaycanlıdır?”, - deyə düşünürsən. Bəli, acı təəssüf hissi ilə qeyd etmək olar ki, erməni diasporunun maddi və mənəvi dəstəyinə arxalanıb, Azərbaycan dövlət maraqlarını hədəfə alan Orduxan Temirxan, Arif Yunus, Trol Sadıqlı, Vüdadi İsgəndərli, Manaf Quliyev, Məhəmməd Mirzəli, Arif Məmmədov, Sevinc Osmanqızı və digərləri Azərbaycanda doğulublar və bu Vətənin havasını udub, çörəyini yeyib, suyunu içiblər.

“Daha firavan həyat yaşamaq” xəyalı ilə xarici ölkələrə üz tutublar. Lakin el məsəlinde deyildiyi kimi, “kabab iynə getmişdilər, gedib gördülər ki, eşşək dağlayırlar”. Geri qayıtmaya abır-həya etdiklərindən orada qalmağa və zibilliklərde eşələnməyə üstünlük verdilər. Bu boşluqdan istifadə edən Avropadakı anti-Azerbaycan dairələr onları agentləri sırasına qatmağa səy göstərdilər və istəklərinə də nail oldular.

TROL SADIQLI NECƏ ƏMƏKDAŞLIĞA CƏLB EDİLİB

Trol Sadıqlı Almanyanın Nürenberq şəhərində qəçqin düşərgəsinin arxasında yerləşən meşədə zibillikdə eşələnen zaman xüsusi xidmət orqanları tərefindən aşkarlanıb və maraqlarına uyğun gelen şəxs olduğu üçün onunla əməkdaşlıq ediblər. Sonradan elə xüsusi xidmət orqanlarının maddi dəstəyi ilə onu Rusiya əsilisi alman vətəndaşı ilə evləndiriblər. Lakin bu evlilik uzun çəkməyib. Çünkü içki düşkünlü olan Trol Sadıqlı mədəni ailənin üzvü olan qadını tez-tez döydüyü üçün onların münasibətləri pozulub. Qızının ağır və acı taleyinə dözməyən ata ürəktutmasından həyatını itirir. Məhz bu faciədən sonra Trol Sadıqlı ilə ailə arasında kəskin qarşidurma yaranıb. Elə bir qarşidurma ki, ailə ona övladına atılığı təsdiq edən sənədi verməkdən imtina edib və bu səbəbdən də T.Sadıqlı uzun müddət oturum izni ala bilmir. Baxmayaraq ki, xüsusi xidmət orqanları T.Sadıqlıya kömək etmək istəyir, lakin ailə bütün təzyiqləri rədd edərək, fikirlərində qəti olduğunu bildirirlər.

TROL SADIQLI ERMƏNI DIASPORUNUN OFİSİNDƏ 2 SAAT 45 DƏQİQƏ NƏYİ MÜZAKİRƏ EDƏ BİLƏR?

Birmənli şəkildə demək olar ki, xaricdəki antimilli ünsürlərin hər biri hansısa xarici ölkənin xüsusi xidmət orqanının əməkdaşdır, bəlkə də müvafiq rütbələri var. Bu rütbəli agentlər bütün sərhədləri və etket qayda-

ları pozmaqla Azərbaycanın milli maraqlarına qarşı qarayaxma kampaniyası aparırlar. Elə vəziyyətlər yaranır ki, xaricdəki antimilli azərbaycanlı söyüş qrupu ilə erməni lobbisi birlikdə hərəkət edirlər. Bu yaxınlarda Almanyanın paytaxtında Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı erməni lobbisinin nümayəndələri ilə azərbaycanlı mühacirlərin birlikdə aksiya keçirmələri qeyd olunanlara misal ola bilər. O zaman Erməni lobbisinin yaratdığı “Theophanu Club Germany” səhifəsi erməni lobbisi ilə azərbaycanlı söyüş qrupunun birgə aksiyasına dəstək göstərmış və özünəməxsus materiallər paylaşmışdır. Bu faktın özü bir daha təsdiq etmişdir ki, azərbaycanlı “mühacir”lər öz ağillary ilə deyil, erməni lobbisinin sıfarişləri əsasında fealiyyətlərini qururlar. Dəfələrlə Trol Sadıqlı erməni lobbisinin ofisində olub, onlarla səvdələşmələr aparır, planlar çizir və birgə hərəkətin istiqamətləri haqqında razılaşmalar əldə edir. Ötən gün isə daha açıq və nümayişkarana şəkildə erməni diasporunun

Nürenberq şəhərində yerləşən ofisinə daxil olan Trol Sadıqlı 2 saat 45 dəqiqədən sonra oradan əlində qara salafan torbada çıxaraq, onu gözləyən taksiye minərək gedib. İndiyədək xaricdəki antimilli ünsürlər adlandırılın şəbəkə ermənilərlə eyni mərkəzdən və eyni mövqədən çıxış etdiklərini ört-basdır etməyə çalışırlar, amma artıq bunu gizlətmək mümkün deyil.

ERMƏNI LOBBİSİ AZƏRBAYCANLI MÜHACİRLƏR ARASINDA İŞ BÖLGÜSÜ DƏ APARIB

Erməni lobbisi azərbaycanlı mühacirlər arasında iş bölgüsü də aparır. Deyək ki, Trol Sadıqlı və Arif Məmmədov deyilən ünsürlər ölkəmizin ləyaqətli insanlarını təhqir edirlər, digərləri atributlarımız haqqında təhqirəmiz ifadələr səsləndirirlər. Digərləri isə şər və böhtənlərə, eləcə də dezinformasiya xarakterli informasiyaları tırajlamağa üstünlük verirlər. Hazırkı seçki dönməndə Trol Sadıqlı, Sevinc Osmanqızı və Arif Məmmədov daha çox “suka”lıq edirlər. Çünkü onların sanki danışmağa, deməyə mövzuları yoxdur, yalnız səhəbetləri 1 sent-yabrda keçiriləcək parlament seçkiləridir. Hər gün bir neçə dəfə canlı yayımları təşkil edib, azad və demokratik şəraitdə keçirilməsi planlaşdırılan seçkiler haqqında ağıllarına deyil, ağızlarına geləni danışmağa həsr edirlər. Düzdür, onların hürmələri, bəzən isə vanqıldamaları insanların gülüşünə səbəb olur. Ona görə ki, sözügedən bu şəxslər elə şəyələrdən danışır, fikir bildirirlər ki, “bişmiş toyuğun gülməyi gelir”. Diqqətəkən məqam ondan ibarətdir ki, ictimai qınağaya baxmayaraq bu arısızlar öz bədənələrindən el çəkmirlər, eksine, daha həyəsiz formada təşkil olunan sifarişlərini yerinə yetirməyə çalışırlar. Lakin bu parazit yığnağı bir gün əməllərinin bədəlini ödeyəcəklər. Çünkü cinayət cəzasız qala bilməz, o ki ola dövlətçilik və milli maraqlara qarşı cinayətlər töredəsən.

İLHAM ƏLİYEV

Müharibə bitir, yoxsa..?

Zelenski Putinlə danışqlara hazır olduğuna eyham vurdu

Zvvellər Ukrayna Rusiya ilə danışqlar məsələsində sert mövqə tuturdu. Bu gün Kiyevdə münaqişənin sülh yolu ilə həllindən getdikcə daha çox danışılır. Məmurlar və sadə vətəndaşlar Qərbin dəstəyinin müddəti ilə bağlı qeyri-müyyəyen şübhələrdən eziyyət çəkirler. Ukraynada ölkənin indiyədək qəbul etdiyi siyasi və hərbi qərarları müyyəyen edən konensusun dağılmış tehlükəsi var. Həftə sonu Vladimir Zelenski Britaniyanın BBC televirkətinə müsahibə verib. Dövlət başçısı toparanmış görünürdü, amma yorğunluğu da sezildirdi. Ukraynanın böyük itkilər verdiyini deyən Zelenski bunu dəqiq rəqəmlər demədən də bildirib. O, ölkəsinin nə qədər tab getirə biləcəyi təkcə silahlı qüvvələrin əhval-ruhiyyəsindən deyil, həm də mülki-hərbi həmərəyiyyəndən, həm də Qərbin birliyindən asılı olduğu xatırladıb. Sorğular göstərir ki, ukraynalıların 60-70 faizi hələ də silahlı qüvvələrə çağırış dalğasını dəstəkləyir. Bu arada internetdə hərbi yaşıda olan kişiərin hərbi komissarlıq işçilərdən gizləndiyi və ya onlara müqavimət göstərdiyi videolar yayılır.

Ukrayna ordusu Qərbin yeni silah təchizatından məmənndur. Lakin Donald Trampın seçkilərdə məmkün qəlebəsi ilə bağlı onların davamı məsəlesi açıq qalır. Respublikaçıların prezidentliyə namizədi Ukraynaya silah təchizatını dayandırıb. Respublikaçılar Partiyasından 2024-cü ildə keçiriləcək prezident seçkilərində vitse-prezidentliyə namizəd Ceyms Devid Vens Ukraynada baş verənlərin onu vecinə almağı söyləyib. Heç nəyə əminlik yoxdur və bu, Zelenskini praqmatik olmağa və yeni diplomatik uğurlar qazanmağa vadar edir. Bu arada isə Ukrayna ilə bağlı danışqların aparılması zəruriliyi ilə bağlı səslər getdikcə tez-tez eşidilməyə başlayıb. Cəmi bir neçə ay əvvəl Kiyevə yegane mömkin görünen barışmaz siyasi kurs nəzərəçarparacaq dərcədə dəyişib. Zelenski şifahi olaraq Rusiyanın işğal etdiyi bütün əraziləri, yəni 1991-ci il sərhədlərinə qədər geri qaytarmaq məqsədində sadiq olsa da, Rusiyaya teztiq göstərmək üçün “diplomatianın gücündən” istifadə edilə bilər. Sonra itirilmiş ərazilərin qaytarılması məsələsinin diplomatik həlli mümkün olacaq. Ukrayna prezidenti BBC-yə müsahibəsində bildirib.

Ukraynalıların 44 faizi danışqlara “hə” deyir

Bununla belə, görünür, Kreml Putinin danışqlara hazır olmaq məsələsində əhval-ruhiyyənin ehtiyatlı dəyişməsini alqışları. Putinin mətbuat katibi Dmitri Peskov tanış rus ritorikasından istifadə edərək deyib ki, “danışqlar Zelenskinin “son ukraynalıya qədər döyüşmək” ideyasından yaxşıdır”. Görünür, Zelenski Ukraynada ictimai rəyi izləyir. Nüfuzlu Ukrayna İqtisadi və Siyasi Araşdırma Mərkəzinin keçirdiyi sorğuya görə. A.Razumkova, danışqların vaxtinin

çatlığına inanır. Bu, indiyədək danışqları rədd edən 35 faizlə ziddiyət teşkil edir. Buna baxmayaraq, respondentlərin 80 faizindən çoxu ərazilərini Rusiyaya vermək istəmir, çünkü Vladimir Putin sülh danışqlarına başlamağı tələb edir. Respondentlərin yalnız 7,6 faizi bunu etməyə hazırlıdır. Ukrayna cəmiyyətinin bu iki zidd mövqeyini reallıqla uzlaşdırmaq Zelenski üçün böyük və bəlkə də mümkünsüz işdir. Axı Ukraynanın mövqeyini müdafiə etmək üçün daim xarice səfər edən tekce Ukraynanın dövlət başçısı deyil. Xarici işlər naziri Dmitri Kuleba da hətta geosiyasi baxımdan çətin tərəfdəşlərlə dialoqu davam etdirir. O, çərşənbə axşamı və çərşənbə günü Çinə səfər edib və orada xarici işlər naziri Vanq Yi ilə görüşüb.

Cəmi bir neçə həftə əvvəl Singapurda keçirilən sammitdə Zelenski Çini təqnidatmasına tutub. İddialara görə, Pekin İsvəçrədə Ukrayna ilə bağlı keçirilən konfransda ölkələrin iştirakına mane olmağa çalışıb. Bununla belə, təqnid əkitərfli temaslərə mane kimi görünür. Kiyev Çini Zelenskinin əsas məqamları Ukraynanın ərazi bütövülüyü və Rusiya qoşunlarının çıxarılması olan “sülh formulunu” dəstəkləməyə inandırmaq ümidiyi itirməyib.

Rusiya diplomatik hələ töhfə verməlidir. Bu gün Rusiya əvvəlkindən daha çox Çindən asılıdır. Qərbə istənilən razılaşma Putinə yenə də daha çox imkanlar verəcək və Çinin Moskvaya təsirini azaldacaq. Ukrayna nöqtəyi-nəzərində “Çin sülh planı” adlanan plan heç bir haldə heç nəyi ifadə etmir. O, hətta “hərbi hərəkətlər”dən bəhs etmir və ya Rusiyaya konkret müraciət də təribət etmir.

Ukraynanın danışqlara hazır olmasına baxmayaraq, son nəticədə Rusiya sülh yolu ilə nizamlanmaya kömək etməlidir. Putinin qarşısında çoxlu tapşırıqlar var: hələlik o, yeni səfərberlik dalğasından qəçməq niyyətindədir və müvafiq olaraq müqaviləli hərbi qulluqçuları cəlb etmək və qurbanlara kompensasiya ödəmək üçün getdikcə daha çox pul ödəməye məcburdur. Moskvada müqaviləli əsgərlərə verilən ödənişin məbləği hazırda 20 min avroya bərabərdir. “Re:Russia” analitik mərkəzinə görə, tekce aktiv hərbi əməliyyatlar neticəsində silahlı qüvvələrin şəxsi heyetine ümumi xərclər ilə üç trilyon rubl (təxminən 31 milyard avro) və ya ümumi daxili məhsulun təxminən 1,5 faizini təşkil edə bilər. Sovet tanklarının ehtiyatları tükənmək üzrədir və artilleriya sursatları üçün Moskva kömək üçün Şimali Koreyaya müraciət etmək məcburiyyətində qalıb. İki il yarımla davam edən hərbi əməliyyatlardan sonra əsas resurslar xərclənməyib, lakin onların sayı nəzərəçarpacıq dərəcədə azalıb. Ancaq Putini Kiyevin ritorikasından asılı olmayıaraq üstünlüyə malik olduğunu inanır, ona görə də danışqlar aparmağı düşünür.

SÖYLU

II Şuşa Forumu dünya mətbuatında: haqqımızda nə yazdırılar?

NEWS.RU 93.17 | BTC 66,966.00 \$ \$ 85.41 | € 93.17 | BTC 66,966.00 \$

РОССИЯ МИР ЭКОНОМИКА КУЛЬТУРА СПОРТ LIFE STYLE ЭКСКЛЮЗИВЫ СЮЖЕТЫ МНЕНИЯ ФОТО ВИДЕО

Статьи | Мир | Страны СНГ

АФРИКА АЗИЯ СТРАНЫ СНГ БЛИЖНИЙ ВОСТОК ЕВРОПА США

Правда Алиева, фальшь Европы, зеленый Карабах: как прошел медиафорум в Шуше

23 июля 2024 в 08:45 | Автор: Сергей Подосёнов

Фото: president.az

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin iyulun 20-də "Yalan məlumatların ifşası: Dezinformasiyaya qarşı mübarizə" mövzusunda 2-ci Şuşa Qlobal Media Forumunun açılış mərasimində çıxışı zamanı səsləndirdiyi fikirlər, dünyanın müxtəlif ölkələrində jurnalistlərin, beynəlxalq ekspert və politoloqların suallarına verdiyi ətraflı cavablar dünya mediasının diqqət mərkəzində olub.

Reuters World Business Markets Sustainability Legal Breakingviews Technology Investigations

Azerbaijan's president pledges to help French territories secure independence

By Naiila Bagirova July 20, 2024 11:33 PM GMT+4 - Updated 5 days ago

Dünyanın nüfuzlu nəşrlərindən olan "Reuters" də forumla bağlı geniş məqalə yayımlayıb. Məqalədə Prezident İlham Əliyevin Forumdakı çıxışında Fransanın müstəmləkə altında saxladığı ərazilərlə bağlı fikirlərinə geniş yer verilib. Məqalədə vurgulanıb ki, Prezident İlham Əliyev kolonializmdən əziyyət çəkən bütün xalqları dəstəkləməyə davam edəcəyini, Qəmər adaları, Mayot adası kimi ərazilərin hələ də kolonial idarəciliğin altında olduğunu bildirib. Məqalədə həmçinin Azərbaycan hakimiyyətinin Fransanı, Azərbaycan və Ermənistən arasındakı otuz illik münaqişəyə son qoymaqla, Azərbaycanın öz torpaqlarını geri qaytarmaq şərti ilə sülh müqaviləsinə nail olmaq səylərində və Ermənistənin xeyrinə qərəzi olmaqdə ittiham etdiyi də yazılıb. Bildirilir ki, Azərbaycan ötən ilin

dekabrında qərəzli münasibətine görə iki fransız diplomatını ölkədən çıxırab.

Şuşa Forumundan yanan KİV arasında Vietnam Xəbər Agentliyi də var. Agentliyin (VNA) baş direktor müavini Doan Thi Tuyet Nhungan rəhbərlik etdiyi nümayənde heyeti iyulun 20-22-də Azərbaycanın Şuşa şəhərində keçirilən ikinci Şuşa Qlobal Media Forumunda iştirak edib. Agentliyin rəsmi saytında verilən məqalədə bildirilir ki, "Yalan məlumatların ifşası: Dezinformasiya qarşı mübarizə" mövzusunda keçirilən forumda 30 ölkənin xəbər agentliyi, üç beynəlxalq təşkilat, 82 qlobal və regional media qurumu da daxil olmaqla, 50-ye yaxın ölkədən 150-dən çox nümayəndə iştirak edib. Məqalədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyevin çıxışı da

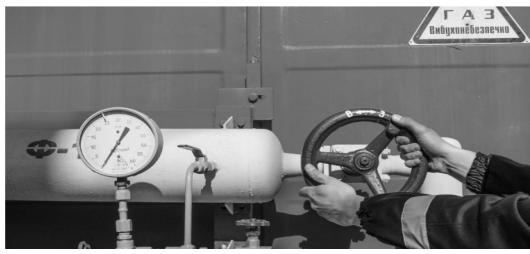
Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

ua.news 5:41:28 € 44,81 21 10:46

ГОЛОВНА ВІДЕНІЯ ТЕХНОЛОГІЇ БІЗНЕС ІНТЕРІЮ СТАТТІ ВІДВІДА РЕПОРТАЖІ БЛОГИ ЩЕ... ПОШТА UA

Олег Бесараб · 22 липня 2024 15:13

Şuşa'daki Uluslararası Medya Forumu'nda medyanın sorunları ve çözümler konuşuldu

Karabağ'ın simbol şəhri Şuşa'da düzenlenen "4. Sanayi Devrimi Döneminde Yeni Medya" başlıklı Global Media Forumu'nda medyanın güncel sorunları ve çözüm yolları müzakere edildi.

16:07 - 22/07/2023 Cumartesi — AA

loqların suallarına verdiyi müfəssəl cavablar şəhər edilib, habelə Azərbaycanla Ermənistən arasında sülh prosesinə dair Prezident İlham Əliyevin səsləndirdiyi fikirlərdən sitatlar getirilib.

Prezidentin çıxışını şəhər edən məqalələrdə bildirilir ki, "Ermənistən konstitusiyasında müstəqillik barədə müddəə var və orada Azərbaycanın ərazi bütövlüyü qarşı təhlükə və hedə var. Orada Ermənistən və dırnaqarası "Dağlıq Qarabağ"ın birləşdirilməsindən səhət gədir. Yəni, bu müddəə o konstitusiyada olduğu müddədə sülh sazişi mümkün deyil. Bir daha demək istəyirəm ki, məni her kəs yaxşı başa düşsün. Ermənistən daxili işlərinə bizim hər hansı müdaxiləmizdən səhət gədə bilməz. Ancaq konstitusiyada belə bir maddənin olması sülh sazişini mümkünəzədə edir. Çünkü konstitusiya hər hansı bir beynəlxalq məqavilədən üstün sənəddir". Nüfuzlu "Interfax" agentliyinin yayılmışlığı məqalədə isə bildirilir ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev ölkəsinin Rusiya qazını reekspert etməsi ilə bağlı iddiaları təkzib edib. Məqalədə Prezidentin bununla bağlı yayılmış deinformasiyaları şəhər etdiyi bildirilir və bu şəhərə geniş yer ayrılib: "Eşitməmiş ola bilərsiniz ki, Azərbaycan yenidən Rusiya qazını Avropaya satmaqda ittiham olunur. Bu, yənə tamamilə yalan xəbərdir. Tək bir misal: bəli, beynəlxalq bazarlarda qiymətlər çox yüksək olanda biz Rusiyadan 1 milyard kubmetr qaz almışdıq. Rusiya qazının qiyməti müasib idi. Bu, artıq qeyd etdiyim kimi, 25 milyard kubmetr ixrac edir, yalnız 1 milyard kubmetr idxlər var. Rusiya qazının ixracı üçün kanal rolü oynamamıza barədə deyilənlər tamamilə böhtandır".

Ardı Səh. 15

II Şuşa Forumu dünya mətbuatında: haqqımızda nə yazdır?

Əvvəli-Səh-14

Məqalədə İlham Əliyevin qətiyyətli fikirlərinin ağıllarda sual işarəsi qoymadığı qeyd edilir: "Prezident bildirdi ki, Azərbaycanın heç kimin qazına ehtiyacı yoxdur. Müəyyən səbəblərdən türkən qazının İran vasitəsilə Azərbaycana nəqli də dayanıb, deməli, buna Azərbaycanın ehtiyaçı yoxdur. Amma Ukrayna və Avropa Komissiyası Azərbaycana müraciət edib, həmçinin Rusiya ilə danışıqlar gedir. Azərbaycan prezidenti deyir ki, bu məsələde Rusiya ilə danışıqlar prosesini kömək edə bilək, edəcəyik, amma hər cür ittihadlardan uzağıq, biz sadəcə vasitəcəyik, başqa heç nə yoxdur".

"Interfax"ın məqalesində həmçinin bildirilir ki, İlham Əliyev bildirib ki, Ukrayna ilə Rusiya arasında müqavilənin müddətinin ləğvi ilə bağlı Ukrayna hakimiyəti və Avropa İttifaqı bu müqavilənin müddətinin uzadılmasına köməklə göstəriləməsi üçün Azərbaycana müraciət edib və president bu məsələni belə şərh edir: "Görünür, hər iki tərəf bunda maraqlıdır, cümlə Ucraynanın özünün də bu qaza ehtiyacı var. Avstriya və Slovakiya kimi ölkələr ciddi problem yaşayacaqlar. Ya onlar yüz milyonları pul ödəməli olacaqlar - mən daqiq rəqəmin adını çəkmək istəmirəm, cümlə bu mənim işim deyil, ona görə də mən təxminən danışırəm - başqa mənbələrdən qaz almaq və ya fiziki olaraq onların eləvə qaza çıxışı olmayacaq, cümlə digər Avropa ölkələrindən fərqli olaraq bu ikisi en çətin vəziyyətdədir".

"Vestikavkaza"da dərc olunan məqalədə ise bildirilir ki, qlobal sabitliyin inkişafında əsas problemlərdən biri müasir dünyada bilərkəndə yanlış məlumatların yayılması hesab edile biler. Daha çox texnoloji imkanlar yarandıqca informasiya kanallarının sayı da artır. Bu, etibarlı informasiya sistemini formalaşdıracaq yeni yanaşmaların işlənilər hazırlanması zərurətini doğurur. Məqalədə deyilir ki, Azərbaycan noyabrda COP29 konfransına ev sahibliyi edəcəyi üçün Forum iştirakçıları həm də hazırlıqların necə getdiyi və dövlətin qlobal iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə necə mübarizə etdiyi barədə məlumat almaq imkanı olub.

"News.ru" portalı isə formula bağlı hazırladığı məqalədə bildirir ki, Şuşada keçirilən media forumunun möhtəşəm açılışı İlham Əliyevin çıxışı ilə oldu. Azərbaycan liderinin üç saat davam edən mə-

buat konfransı verdiyindən, forumun qonaqlarına dezinformasiya ilə mübarizənin əhəmiyyətindən danışlığını yanan sayt qeyd edir ki, İlham Əliyevin sözlərinə görə, Azərbaycanla bağlı yalan nağılların ifşası siyasetin tərkib hissəsinə çevrilib: "Azərbaycan Prezidenti belə dezinformasiya misal çəkdi. Onlardan biri Ermənistandan Azərbaycan arasında münaqişə və bütün erməni diasporunun səfərərə olması idi". Dövlət başçısı xarici medianın obyektivliyə riayet edəcəyinə ümidivarilığını da bildirib.

Məqalələrdə, eyni zamanda, dövlətimizin başçısının Cənubi Qafqaz regionuna gəldikdə deyə bilərəm ki, biz tarixi transformasiyanın şahidiyik, tarixi, geosiyasi dəyişikliklər baş verir. Ənənəvi ittifaqlar bir qədər zəifleyib və yeni eməkdaşlıq formatları meydana gelib. Əlbəttə, ərazi bütövlüyüümüzün və suverenliyimizin tam bərpası, - bu, ötən ilin sentyabrında baş verdi, - ən mühüm hadisədir" fikirləri de misirlər oxucuların diqqətinə çatdırılıb.

Birləşmiş Ərəb Əmirliliklərinin

"WAM" agentliyi də Şuşa Forumuna yer ayırib. Qeyd olunub ki, forumda inkişafa və qlobal sabitliyə ən mühüm təhlükələrdən biri olan yalan məlumatların müasir informasiya mühitində sürətli yayılması aşasdırılır, müxtəlif media orqanlarında texnologiyaların təqdim etdiyi coxsayı imkanlar, davamlı artım nəzərdən keçirilir, informasiya kanallarında və düzgün ictimai məlumat üçün sistemlərin formalasdırılması ilə bağlı yeni yanaşmalar, aletlər və mexanizmlər ehtiyyacla bağlı müzakirələr aparılır.

Bildirilir ki, Forum iştirakçıları rəqəmsal əsrdə dezinformasiyanın yaratdığı çətinliklərlə mübarizə aparmaq üçün innovativ metodları və proaktiv strategiyaları araşdırmağa, bu istiqamətdə qarşılıqlı eməkdaşlığı dəstekləməyə və genişləndirməyə çalışırlar. Qırğızistandan "turktoday.info" informasiya agentliyi də Qlobal Media Forumundan yazıb. Agentlik Azərbaycanın dövlət başçısının Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin (ŞKTC) Prezidenti Ersin Tatarın bu yaxınlarda Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirak ilə bağlı fikirlərinə xüsusi diqqət çəkib.

Azərbaycan Prezidentinin Kipr türklərinə dəstək bəyanatının Türkiye Silahlı Qüvvələrinin Kiprde sülhün təmin edilməsi üzrə əməliyyatının başlanmasıın 50-ci ildönümündə səsləndirildiyi vurgulanıb. Dövlət başçısının Türk Dövlətləri Təşkilatının inkişaf perspektivləri ilə bağlı fikirləri də yüksək qiymətləndirilib. Yaxın

jinin inkişafi planlarının həyata keçirilməsinin davam etdirilməsi ilə bağlı qlobal tendensiyani dəsteklədiyini göstərir. Yazida dövlət başçısının zəngin ölkələrin inkişaf etməkde olan ölkələrə iqlim dəyişikliyinin yaratdığı fəsadlarla mübarizə aparmağa kömək etməli olmaları ilə bağlı fikirləri də əksini təpib.

Vurğulanıb ki, Prezident İlham Əliyev xarici mətbuatda Azərbaycanla bağlı çoxlu yalan məlumatın və xəbərlərin dərc olunduğu diqqət çəkerək bildirib: "Bəzən biz təəccübələnirik ki, Azərbaycan haqqında beynəlxalq mediada yayılan məlumatlar həqiqətə uyğun olmur - yəni, faktların manipulyasiyası, yanlış narrativlər. Biz uzun illər ərzində bunun qurbanı olmuşuq, əlbəttə ki, onlardan biri Ermənistandan və Azərbaycan arasında münaqişə ididir. Dövlət başçısı xarici medianın obyektivliyə riayet edəcəyinə ümidivarilığını da bildirib.

Məqalələrdə, eyni zamanda, dövlətimizin başçısının Cənubi Qafqaz regionuna gəldikdə deyə bilərəm ki, biz tarixi transformasiyanın şahidiyik, tarixi, geosiyasi dəyişikliklər baş verir. Ənənəvi ittifaqlar bir qədər zəifleyib və yeni eməkdaşlıq formatları meydana gelib. Əlbəttə, ərazi bütövlüyüümüzün və suverenliyimizin tam bərpası, - bu, ötən ilin sentyabrında baş verdi, - ən mühüm hadisədir" fikirləri de misirlər oxucuların diqqətinə çatdırılıb.

Ruminiyanın "Gandul", Bolqarıstanın "Episentr", "Seqa" və digər nəşrləri də Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın Qlobal Şimal ilə Qlobal Cənub arasında körpüller qurmasını, Qoşulmama Hərəkatına sədrliyini, eyni zamanda, ölkəmizin ABŞ-la münasibətlərinə dair fikirlərinin geniş oxucu kütlesine təqdim ediblər.

Yazılarda xüsusi Azərbaycan-Fransa münasibətləri təhlil olunub. Qeyd edilib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışında Qoşulmama Hərəkatının bir çox üzvünün keçmişdə kolonializmin qurbanı olduğunu deyib. Dövlət başçısı deyib ki, Azərbaycan bu ölkələrə keçmişin iyrənc qalığından özlərini azad edə bilmələri üçün kömək etmək istəyir. Bu ölkələr Fransadan minlərlə kilometr uzaqda yerləşir, onları assimiliyasiya etməyə çalışırlar, təhqir edirlər.

Sonuncu hadisələrdə Yeni Kaledoniya yeddi insan həlak olub. Bu, Fransanın və onun prezidentinin eməli nəticəsindən baş verib. Məqalədə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin fikrindən bu sitat getirilib: "Biz kolonializmdən eziyyət çəkən bütün xalqları dəstekləməyə davam edəcəyik".

Özbəkistanın milli xəbər agentliyində (UZA) dərc olunan "Dünya mediası Azərbaycanda dezinformasiyaya qarşı mübarizə məsələlərini müzakirə edir" sərəlvəli materialda Şuşada keçirilən 2-ci Qlobal Media Forumunda 50-dən çox ölkədən media nümayəndələrinin iştirak etdikləri bildirilib. Vurğulanıb ki, Azərbaycan Prezidenti çıxışında sünə intellekt məsələsinə toxunub, bəzi ölkələrin sünə intellekt tərəfindən mani-

Şerqdəki vəziyyətə, xüsusile Fələstin dövlətinə münasibətdə Azərbaycan liderinin sözlerinə xüsusi diqqət yetirilib. Bundan əlavə, qeyd olunub ki, Prezident, həmçinin Pakistan mediasında dərəzə zaman qardaş dəstəyi görüdüyü və burğulayıb. Prezident İlham Əliyevin "Biz istəyirik ki, Azərbaycanda keçiriləcək COP29 həmrəylik tədbiri olsun" fikri də qırğız oxucuların diqqətinə çatdırılıb.

Şuşa Forumu Gürcüstan portalları tərəfindən də geniş işıqlandırılıb. Bu ölkənin "Interpress.ge", "Aktual.ge", "Realnews.ge" informasiya portalları, "1tv.ge" televiziya kanalı Azərbaycan Prezidentinin dövlətimin müxtəlif ölkələrindən gəlmiş jurnalistlərin suallarını cavablandırduğu qeyd edib. "Aktual.ge" portalı dövlət başçısının bu fikrini sitat getirib: "Biz heç bir zaman nə işğalı, ne fəsədləri, nə verdiyimiz qurbanları, nə böyük Qələbəmizi unutmayacaq. Biz və bizim gələcək nəsillərimiz bu Qələbə ilə fəxr edəcək".

Ruminiyanın "Gandul", Bolqarıstanın "Episentr", "Seqa" və digər nəşrləri də Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın Qlobal Şimal ilə Qlobal Cənub arasında körpüller qurmasını, Qoşulmama Hərəkatına sədrliyini, eyni zamanda, ölkəmizin ABŞ-la münasibətlərinə dair fikirlərinin geniş oxucu kütlesine təqdim ediblər.

Bundan əlavə, Avstriyanın "ORF", Səudiyyə Ərəbistanının "Arqaam", Yunanistanın "Power Game", Makedoniyanın "MIA", Polşanın "GEOPOLITYKA.ORG" informasiya portalları Azərbaycan Prezidentinin Rusiya Qazinin Ukrayna ərazisi ilə Avropaya çatdırılması imkanlarına dair fikirlərine xüsusi diqqət ayırb.

Anadolu Agentliyi yazır ki, Şuşada keçirilən 2-ci Qlobal Media Forumunda Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi COP29 ilə bağlı müfəssəl məlumat verilib. Azərbaycanın energetika nazirinin müavini və COP 29-ın icraçı direktoru Elnur Soltanov forum iştirakçılarına COP29-un gündəliyinə milli, regional və qlobal səviyyəli məsələlər daxil olmasından, konfransın gündəliyində 14 məsələnin olacağından, yaşlı dəhlizlərinin və su anbarlarının yaradılması və su qılığı problemlərini gündəmə gətirəcəklərindən bahs edib. "Haber Qlobal" da forumun əhəmiyyətindən, yalan və dezinformasiyaların mətbuataya, dolayısı ilə cəmiyyətə verdiyi zərərlərdən, siyasi vəziyyətlərdə bu bəhətan materialların əhəmiyyətindən bəhs edən məqaleyi.

İnsanın depressiyada olduğunu necə anlamaq olar?

“Çox zaman insanlar kefi-əhvəli az olan zaman “depressiyadayam” ifadəsini işlədirlər. Amma bir neçə saatlıq və ya bir neçə günlük əhval pozuntusu depressiyada olmaq demək deyil”. Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında uşaq, yeniyetmə və yetkin psixoloqu Nigar Ağabəyirova deyib.

O bildirib ki, depressiya diaqnozunu həkim-psixiatr qoyur. Bir insanın əhvəli günün böyük qismini əhatə edəcək səviyyədə aşağıdakı əlamətlərin en az beşinə malik olmalıdır ki, depressiya diaqnozu qoyula bilsin:

1. Əvvəlki maraq kəsb edən fəaliyyətlərə artıq marağın qalmaması;
2. İştahda azalma və ya artma;
3. Çekidə azalma və ya artma;
4. Gündəlik rutinlərdən, eləcə də sevgi münasibətlərindən zövq ala bilməmək;
5. Diqqətini hər hansı şəxse və ya obyekṭə cəmləyə bilməmək;
6. Yuxu azalması və ya artması;
7. Günahkarlıq, dəyərsizlik hissi;
8. Enerjide azalma, yorğunluq, intihar düşüncəleri.

Qadınların beyni elə şəkildə yaradılıb ki, onların əksəriyyəti çox və dərin düşünür.

PSIXOLOQ İZAH ETDİ

Ona görə qadınlar daha çox depressiyaya düşür.

“Sadalanan əlamətlərə əsasən deym ki, depressiya hər insanda fərqli əlamətlər özünü göstərir. Şərt o deyil ki, sadalanan əlamətlərin hamısı olmalıdır. Onlardan en azı beşi olmalıdır və fərqli formalarda olur. Depressiyada olan insana çox zaman şablon ifadələrlə öyüd-nəsihətlər verilir. “Ayaga qalx, güclü ol” deyilir, onsuz da, güclü ola bilseyydi, olardı. Bu onun özündə asılı olmayan bir vəziyyətdir. Xaxud da, “artıq topalar, ağlama, burada pis olmalı bir şey yoxdur” kimi ifadələrlə o insanın duyğularını sanki önəmsəməmiş olurlar. O insan düşünür ki, məni başa düşmürələr. Belə olanda onun vəziyyəti yaxşılaşmaq yerinə daha da pise doğru gedir. Odur ki, bu kimi şablon ifadələrlə yaxınlarımızın vəziyyətini pisləşdirməkdənə, professional yardım almaq yaxşıdır. Depressiyanın yüngül formalarında yalnız psixoloq işləyir. Amma dərin, ağır depressiv vəziyyətlərdə həm psixiatr antidepressant yazıır, həm də psixoloq işləyir. İnsanlarda fərqli olur, biri bir aya, digeri iki aya düzəlir. Hərədə fərqli olaraq nəticə verir”, - deyə psixoloq əlavə edib.

Söylü Ağazadə

Küləkli hava şəraiti ilə bağlı sarı və narıncı xəbərdarlıq verilib

İyulun 27-si səhərdən 29-u səhərədək Bakıda və Abşeron yarımadasında şimal-qərb küləyi narıncı xəbərdarlığa uyğun olaraq arabır 20.8-28.4 m/san təşkil edəcək.

SIA-ya Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən məlumatə görə, iyulun 27-si səhərdən 29-u gündüzədək isə bölgelərdə fasılələrlə şərqi küləyi sarı xəbərdarlığa uyğun olaraq Yevlax, Bərdə, Tərtər, Mingeçevir, Siyəzən, Naftalan, Göygöl, Ağstafa, Gəncə, Şəmkir, Tovuz, Goranboy, Daşkəsən, İmişli, Beyləqan, Saatlı, Sabirabad, Hacıqabul, Biləsuvar, Cəlilabad, Şahbuz, Naxçıvan, Ordubad, Culfa, Qobustan, Balakən, Qax, Zaqatala, aralarında.

Şabran, Xızı, Şəki, Salyan və Neftçalada aralarında.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN
6 aylıq 79.20 AZN
1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırlıq!

“Yüksək bal toplayan abituriyentlərin sayı azalıb”

“Əvvəlki illerdə universitetlərə qəbul zamanı yüksək bal toplayan abituriyentlərin sayı daha çox idi”. Bu sözləri SIA-ya danişan təhsil eksperti Adil Vəliyev deyib. O bildirib ki, koronavirus pandemiyasından sonra qəbul imtahanlarında yüksək bal toplayan abituriyentlərin sayı azalıb: “Düşünürəm ki, bunun da əsas səbəbi pandemiya dövründə distant təhsil sistemini tətbiq etməyimiz oldu. Çünkü onda şagirdlər dəslərini kifayət qədər yaxşı mənimseye bilmədilər. Üstəlik, pandemiya zamanı hazırlıq üçün repetitor yanına və kursa gedə bilməmək kimi problemləri də nəzərə almaq lazımdır. Bu səbəblərə görə abituriyentlərin qəbul imtahanlarında topladıqları ballarda kifayət qədər azalmalar müşahidə olundu”.

Mütəxəssis qruplar arasında bəzi dəyişikliklərin olduğunu da diqqətə çatdırıb: “Bəzi ixtisasların ixtisas qrupları dəyişdi. Həmçinin, bəzi ixtisaslar üçün də fənlər də müəyyən dəyişikliklər oldu. Məsələn beynəlxalq münasibətlər, regionşünaslıq kimi ixtisaslar II qrupdan III qrupa keçirildi. Kimya, riyaziyyat, informatik kimi fənlər də I qrupdan çıxarıldı. Qrupların daxiliində olan ixtisaslarda dəyişikliklərin olması birbaşa abituriyentlərin az bal toplamasına təsir edə biləcək amillər sırasındadır. Amma növbəti illerde bu yenilikləri mənimseməş abituriyentlər üçün yüksək bal toplamaq bir qədər rahat olacaq”.

EKSPERT RƏY BİLDİRİ

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Səhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
“ƏLİNÇƏ” AZƏRBAYCAN XƏYRİYYƏ CƏMIYYƏTİNİN ORGANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə biler.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3200